

GAZETA POLSKA

WARUNKI PRENUMERATY
ROZCZNIĘ

W Brazylii . . . . . 14\$000
W Argentynie . . . . . 5 pezów
W Ameryce Północnej i Europie 2 dolary
Sprzedaż w kioskach \$500 za numer.

Prenumeraty opłaca się z góry.

Za artykuły podpisane Redakcja nie odpowiada. — Rękopisów nie zwraca się, nawet tych, które nie są drukowane.

Numer dzisiejszy 10 stron druku.

GAZETA POLSKA — Caixa Postal B
Curitiba — Paraná — Brasil.

Redakcja i Administracja:
Rua Aquidaban N. 842

Sekcja administracyjna w São Paulo
J. M. HOLESKI
— Caixa Postal, 2295

Redaktor odpowiedzialny: KAZIM. OŁDAKOWSKI

Nr. 49

Kurytyba, - São Paulo 8 Grudnia 1932

Rok 41

Dzień Parany 1854-1932

Wspaniałe Uroczystości, które odbędą się staraniem Związku
Prasy Parańskiej A. P. I.

PROGRAM OFICJALNY:

Dn. 17-go Inauguracja II Wystawy Przemysłowej w pałacu Moreira Garcez.

Inauguracja Salonu roku 1932 Związku Artystów Parańskich.

Inauguracja Konkursu Wystaw Sklepowych i Witryn.

9-ty Koncert T-wa Symfonicznego Kurytybskiego w Teatrze Guayra.

Dn. 18-go Otwarcie Wystawy Koni i Reprodukatorów rasowych.

Wielka Parada i Zawody Sportowe na Boisku Belfort Duarte.

Konkurs Hipiczny.

Wystawa psów do polowania, stróżów i użytkowych.

Międzynarodowe Zawody tenisu, golfa i bask-ballu.

Marsz z pochodniami klasy akademickiej.

Wielki Bal Oficjalny w Saengerbundzie.

Dn. 19-go Solenne nabożeństwo i „Te Deum” w Katedrze Arcybiskupiej.

Uroczystości charakterystyczne brazylijskie i cudzoziemskie.

Uroczystość cywilno-militarna Siły Zbrojnej Stanowej.

Uroczystości dzieci szkolnych Niemieckiego Kolegium w salonach Saengerbundu.

Nocna Zabawa w Passeio Publico.

Tańce, śpiewy międzynarodowe i ognie sztuczne.

Zniżka 50 proc. na biletach przejazdu na drogach żelaznych i statkach.

Produkty przeznaczane na wystawy będą miały również prawo do takiej samej niżki.

Z powodu że zaproszenia na Wielki Bal Oficjalny są bardzo ograniczone, zainteresowani winni zwrócić się do jednej z pań protektorek balu, między którymi znajduje się również pani Konstulowa Staniewiczowa.

Dr. Caio Machado, Prezes Związku Prasy Parańskiej A. P. I. otrzymał telegram od interwentora Stanu Rio Grande do Sul, gen. Flores da Cunha, w którym dziękując mu za zaproszenie na uroczystości „Dnia Parany” obiecuje swe przybycie, oile liczne zajęcia jego wysokiego stanowiska nie przeszkodzą mu, wzięciu udziału w uroczystościach.

Prezydium Związku Prasy Parańskiej, wysłało również telegraficzne zaproszenie do interwentora Stanu Sta Catharina.

Dn. 29 w gabinecie Prefekta Municipium zebrał się na posiedzenie komitet organizacyjny Wystawy Przemysłowej. Biuro Informacji i Zapisów tej wystawy jest czynne w permanence, w „Pałacu Garcez”, dla pragnących zapisać swój udział, albo pragnących informacji. Znajduje się ono na parterze, przy kinematografie „Palacio”.

Dla uświetnienia uroczystości, zaproszono jeden z najwprawniejszych klubów piłki nożnej z Porto Alegre.

Pragnący wydzierżawić jeden z barów w Passeio Publico, na dni uroczystości, powinni złożyć oferty w gmachu Związku Prasy Parańskiej.

Ponieważ jest niewielką już liczbą zaproszeń na bal reprezentacyjny w Saengerbundzie, pragnący brać w nim udział, a posiadający odpowiednie kwalifikacje, powinni udać się do jednej z pań protektorek balu, które są: pani Konstulowa Staniewiczowa, Aeldortowa, Ciruelos i panie Blas Gomm, Plinio Codega, Cesar Guimarães Correia.

Zapisy na konkurs wystaw w witynach i sklepach uskutecznią się w

biurze dra Pamphila de Assumpção, plac Tiradentes.

Zapisy na Wystawę Psów uskutecznią się będą począwszy od dnia pierwszego grudnia, o 20 godzinie w siedzibie Miłośników Łowów i Rybołówstwa ul. Floriano Peixoto Nr. 50.

Hotel Metropol, położony przy ul. 15 de Novembro dla gości przybyłych na uroczystości, będzie udzielał 30 proc. niżki od ceny mieszkania i posiłku.

Prezydium Związku Prasy Parańskiej postanowiło urzędować w permanence aż do skończenia uroczystości. Tak począwszy od dnia 29 listopada, Prezydium A. P. I. zbiera się codziennie o godz. 17-ej w siedzibie Związku.

Od Pani R. Staniewiczowej, Małżonki p. Konsula Generalnego, R. P. otrzymaliśmy następujące

Zawiadomienie:

W obrębie uroczystości „Dnia Parańskiego” odbędzie się, dnia 18 grudnia b. r., w sali Towarzystwa „Saengerbund” bal reprezentacyjny, na który bilety sprzedaje Komitet Pań. Pani Romanowa Staniewiczowa, prosi osobistość z Kolonii Polskiej, które pragną wziąć udział w balu, by zechciały zgłaszać się do niej po informacje i bilety do dnia 13 grudnia b. r.

Bilety na miejsca przy stolikach są w cenie 20\$000 od osoby łącznie z kolacją, bilety wejścia w cenie 10\$000. Stoliki są na 10 osób, i niewielka liczba stolików na 6 osób.

Obowiązuje strój balowy.

ZWYCIĘSTWO JUNAKÓW.

W dniu 4 grudnia b. r. urządził „Velo Sport Club” wyścigi rowerowe i biegi lekkoatletyczne, w których Junacy triumfowali.

W biegu 100 m. 1-sze miejsce zajął Roguski w czasie 11,2 sek. z Junaka

2-gie miejsce zajął Kossobudzki z Junaka

W biegu na 400 m. 1-sze miejsce zajął Roguski w czasie 56 sek. z Junaka

2-gie miejsce zajął Kossobudzki

W biegu na 500 m. 1-sze miejsce zajął Sobociński z Junaka

2-gie miejsce zajął Brzeziński z Junaka

Junak x Szkoła Ludowa

W dniu 4 grudnia b. r. na terenie szkoły ludowej, z okazji zakończenia roku szkolnego, zostały rozegrane mecze w siatkówkę i koszykówkę między uczniami szkoły ludowej im. Józefa Piłsudskiego w Kurytybie, a najmłodszymi Junakami.

Mecz siatkówki wygrali Junacy z wynikiem 16 na 30.

Mecz koszykówki, nie został dokończony z powodu ulewnej deszczu i przy wyniku 12 na 14 na korzyść Szkoły Ludowej, został przerwany.

Mali Junacy, jak również i uczniowie Szkoły Ludowej pokazali ładną grę i dużą chęć zwycięstwa, za co otrzymywali dużo okłasków od publiczności, która gromadnie się stawiała.

Stary Junak

Więści z Polski z Całego Tygodnia

Otwarcie Sejmu.

Sejm był zamknięty przez czas bardzo długi, zgóra 7 miesięcy (od 18-go marca). Prawdopodobnie byłby zamknięty i w dalszym ciągu bez przerwy, gdyby nie jedna konieczność. Wedle powszechnie obowiązującego prawa rząd musi przedstawić sejmowi, ile pieniędzy zamierza wydać w przyszłym roku i na co, a ile zamierza i spodziewa się otrzymać, i z czego.

Mowa ministra skarbu, a zarazem zastępcy pierwszego ministra, pod jednym względem mocno różniła się od podobnych przemówień ministrów z lat ubiegłych. Dotychczas zwykle opowiadano, że czasy najgorsze już minęły, a na rok przyszły zapowiadano polepszenie. Tym razem minister Zarządki nie próbował zbytbytno ludzi słuchać temi nadziejami. Mimo to, wydatki państwowe zamierzone urok przyszły, obliczył na 2 miljardy 449 milionów złotych (2.449.000 zł.), a przewidywane dochody — 2 miljardy 89 milionów złotych (2.089.000.000 zł.). A więc przewiduje się niedobór 360 milionów, czyli prawie milion złotych na każdy dzień roku. Minister zamierza pokryć ten niedobór z zapasów skarbowych, a gdyby nie starczyło, to wprowadzić jeszcze większe oszczędności. W każdym razie rząd nie myśli łączyć niedoborów drukowaniem nowych pieniędzy papierowych i obniżeniem ich wartości. Na razie rząd jakoby nie zamierza wprowadzać nowych podatków, jednak — przewiduje jakiś stały drobny podatek od majątku, co musi dać skarbowi dochód 27 milionów rocznego dochodu. Zrobiono spisy osób, „zalegających z opłatą podatków ze złej woli”, które uważają, że ustawa o ulgach podatkowych pozwala im nie płacić. Do takich będą stosowane ostre sposoby.

Polska zawarła ugodę z Wolnem Miastem w Genewie.

Według depesz nadeszłych z Niemiec, sprawa Gdańska, która zajmowała w ostatnich czasach umysły polityków, została częściowo w Genewie rozwiązana, przez ugodę podpisaną przez prezydenta Gdańska dra Ziehma i ministra polskiego Spraw Zagranicznych pułkownika Becka. Według tych wiadomości, Polska powodując się swym historycznym zamiłowaniem pokoju, poczyniła swemu butnemu wasalowi daleko idące ustępstwa, lecz nie idące tak daleko, by godziły w autorytet Polski. Wypadek ten wywołał wielkie wrazenie w sferach międzynarodowych, gdyż tak gładkie załatwienie sporu nie było zupełnie spodziewanem. Dzięki tej ustępliwości Polski, prasa niemiecka czyni różowe horoskopy, widząc w tem pokojowym załatwieniu, zmianę kursu polityki za-

granicznej Polski, która miałaby się wyrażać objęciem teki Spraw Zagranicznych przez pułkownika Becka, a następnie pewnym odprężeniem w wzajemnych stosunkach.

Ratyfikacja Paktu Nie-Agresywności.

Według półurzędowej wieści polskorosyjski pakt nieagresywności miał być podpisany w przeszłą niedzielę, przez ogłoszenie dodatkowego dekretu. Pisma niemieckie, którym ten pakt stoi solą w oku, zapowiadają, że Rząd wstrzyma się tymczasowo z przedstawieniem paktu do ratyfikacji Sejmowi. Jeżeli by to było prawdą, to nie obawa przed odrzuceniem tego paktu powodowałaby Rząd do takiego kroku, gdyż może liczyć na zupełne poparcie Sejmu, rozporządzając zupełną większością w obu Izbach, oraz posiada zupełnie zaufanie tak posłów, jak senatorów.

Trumny użyte w celu wyrotowej propagandy.

Policyja polska, która żywo zajmowała się wykryciem sposobów, na jakie brali się agenci bolszewicy, by przemrotać jak również nieznaczną ilość broni, wpadli wreszcie na trop przemysłników i ich wcale dowcipnych sposobów uniknięcia czujnego oka straży granicznej. Stwierdzono mianowicie, że trumny trzech polaków, zmarłych w Rosji, a którzy mieli być przewiezieni do Ojczyzny, by mogli spocząć w łonie rodzinnej ziemi, były przepelnione pismami propagandowymi i bronią.

Z OSTATNIEJ CHWILI.

RIO DE JANEIRO 5. Niewiadomo którego dnia p. Borges de Medeiros uda się na wygnanie. Jest jednak rzeczą pewną, że rozkazał sprzedać swój niewielki majątek, faszendę Irapuazinho, ostatek tego co posiada po 40-u latach prac i walk politycznych.

BERLIN 5. Został utworzony gabinet ministerjalny w następującym składzie: Kanclerz i komisarz dla Prus, generał von Neurath, sprawy zagraniczne von Neurath, sprawy wewnętrzne Bracht, finansy von Krostech, prace publiczne Syrup, sprawiedliwość Gaertner, poczta i telegraf von Eluz Ruebenach, bez teki Poplitz, komisarz rządowy dla walki z bezrobociem Gereke. Nie zostały obsadzone jeszcze teki resortów i spraw przemysłowych.

RIO 5. Artur Bernardes z żoną wyjechał na wygnanie.

WARSZAWA 1. Policyja odkryła tajny lokal schadzek komunistów. Uwięziono kilka osób.

WARSZAWA. Agencja telegraficzna żydowska publikuje notę ambasady

polskiej w Londynie skierowaną do wielkiego rabina Leitnera, w czasie jego pobytu w Anglii, brzmiąca jak następuje: „Sytuacja prawna żydów w Polsce jest zupełnie ustalona przez konstytucję. Traktat o mniejszościach i dyrektywa polityki Rządu, który nie zna antysemityzmu używa pomocy ekspansji socjalnej, ekonomicznej i politycznej żydów, tak w kraju, jak zagranicą. Lecz polityka Rządu, musi zawsze podporządkować się interesowi kraju. Żydzi przeto nie mogą zażywać większych przywilejów, niż inni obywatele. Nie mogą stanowić państwo w państwie. Odnosząc się do dawnych ograniczeń praw izraelitów, przez prawodawstwo austriackie i rosyjskie, ambasada oświadcza że zostały zupełnie niesione w Republice Polskiej jak zakaz nabywania ziemi. Rząd nigdy nie zastosowałby projektu ograniczenia żydów na uniwersytetach, przez t. zw. „Numerus clausus” Żydzi w Polsce będą mieli zapewniony przystęp do wojska, ministerjów i banków państwowych. Wracając do sytuacji politycznej, ambasada akcentuje że grupa polityczna żydowska powinna popierać usiłowania rządowe. W Polsce nie egzystuje antysemityzm. Jest jednak konieczną lojalność ze strony żydów, by mogli zyskać zaufanie większości polskiej.

WARSZAWA 2. Zmarł w Warszawie, znany malarz i pisarz Kazimierz Dunin Markiewicz, korespondent dziennika „Irish Independent” z Dublina, w wieku 57 lat. Był on żonaty z słynną miss Jore, znaną zwolenniczką ruchu niepodległościowego w Irlandji.

WARSZAWA 2. Teroryści ukraińscy, w ostatnich czasach dokonali kilku aktów zbrodniczych, w Małopolsce. W Gródku Jagiellońskim, grupa zamaskowanych ludzi napadła na urząd pocztowy rabując wszystko co posiadało pewną wartość. Równocześnie policyja była zajęta uspokojeniem młodzieży szkolnej. Zachodzi podejrzenie, że rozruchy zostały wywołane w celu zwrócenia uwagi policyji w inną stronę. Dwuch agentów policyji, chcących identyfikować dwa podejrzane indywidua na stacji Glinna Nawarja, zostało atakowanych przez nich strzałami rewolwerowymi. Jeden agent został zabity a drugi ranny. Sprawcy zbrodni zdolali uciec. We wsi Mikołajowie, oddalonej o 36 kilometrów od Lwowa, uwięziono dwóch podejrzanych osobników, w chwili gdy usiłowali przeprowadzić się przez Dniestr, są oni prawdopodobnie autorami zbrodni. W okolicy Terespoli dokonano napadu rabunkowego na urzędę pocztowe.

WARSZAWA 2. Donoszą z Washingtonu że wice-prezydent „Associated of Foreign Press Correspondence”, dr. A. Należć Morawski odmówił przewodniczenia w świadaniu wydanem przez tę instytucję, na честь byłego kanclerza Rzeszy Curtiusa, z powodu mowy wygłoszonej przez tegoż w „American University Wormens Association” w Washingtonie, w której utrzymywał że nie będzie sprawiedliwosci, jak długo korytarz polski będzie stanowił największe źródło kryzysu dla Niemiec i reszty Europy.

Żaden Rząd niemiecki — podniósł Curtius — nie może przyjąć demarkacji granic wschodnich, która sprzeciwia się proklamacji pokojowym Ameryki i unicestwia prawo logiczne konstrukcji i państwowej Niemiec i jej zjednoczeniu narodowemu kulturalnemu i ekonomicznemu, owocowi tysiącletniej pracy niemieckiej.

To oświadczenia spowodowało stanowisko p. Należć Morawskiego, który nie może zgodzić się z zamiarem Curtiusa, anektowania, części terytorjum polskiego, które w czasie podziału zostało Polsce w r. 1772 przemocą zrabowane.

Apteka Tiradentes

APTEKARZ — KUNO KLEEMANN
Praca Tiradentes Nr. 398

CURITYBA

TELEFON 1084

Jedyną Apteką Polską w Kurytybie.

Największy skład artykułów aptecznych i drogerijnych po najniższych cenach

Porady lekarskie dla biednych od godziny 10 - 12 za darmo!

Wieści z São Paulo.

KORRESPONDENCJA.

ZŁOTE KŁOSY.

Ażeby zapewnić istnienie szkoły polskiej w São Paulo, «Obywatelska Rada szkolna» postanowiła wydać książeczki podatkowe dla patriotycznych Obywateli chcących dobrowolnie opodatkować się na rzecz szkoły polskiej w S. Paulo, w sumie dogodnej według możliwości płatnika.

Rezultat w tym krótkim czasie jest ten, że zapisało się i pobrało książeczki już około 60 osób, tak mężczyzn jak i pań a nawet dzieci, zobowiązując się płacić stale drobne lub większe sumy.

Ten patriotyczny objaw naszej Kolonii w S. Paulo wróży że łańcuch szeregu Obywateli świadomych swych celów, stale powiększać się będzie i nie będzie ani jednego Polaka, Polki, którego imię nie łączyło z listem zgłoszonym na zaszczytnej liście «Ob. R. Sz.» i tym samym szkoła polska zdobędzie trwały grunt pod jej istnienie.

Cześć Polonii Sanpaulowskiej!
Kom.

Wywiad udzielony prasie

General Waldomiro Lima oświadczył w wywiadzie udzielonym prasie między innymi że Narodowa Rada Kawowa będzie w porozumieniu z Bankiem Brazylijskim, finansować zakupno zapasów kawy; że siła Zbrojna Stanowa będzie ograniczona do 6-tu tysięcy ludzi; z pozostałych elementów stworzy się bataljon inżynierji budowa dróg komunikacyjnych i drogi żelaznej Mayrink — Santos będzie przyspieszona, na co potrzebny byłoby wydać 60 tysięcy kontów; w najbliższej przyszłości należy oczekiwać stworzenia banku rolniczego; również można oczekiwać uregulowania za gładnień podatkowych, gdyż podatki od domów powinny być uważane jako municypalne a nie jako stanowe.

Tyfus

W Bury zdarzyło się kilka wypadków tyfusu, które należy odnieść do czasów walki zbrojnej.

Defraudacja znacznych sum w Kasie Oszczędności.

Sledztwo przeprowadzone w sprawie defraudacji znacznych sum pieniężnych w Kasie Oszczędności w S. Paulo ustaliło odpowiedzialność, nieprawnie przywłaszczonych sobie pieniędzy. The mistochez Machado defraudował 11 000 kontów, Miguel Marinario 8 000 kontów, a André Dias 4 000 kontów.

Falszywe bony 50-tych milrejsowe.

Stwierdzono istnienie na rynku pieniężnym 50 milrejsowych bonów rewolucyjnych. Istnieje

podejrzanie, że bony te są podrobione na prowincji. Władze policyjne odnośnym czynnikom, przeprowadzenie sledztwa.

Konferencja w Pałacu dos Campos Elyseus.

General Daltro Filho udał się dn. 3-go do Pałacu dos Campos Elyseus, gdzie odbył z generałem Waldomirem Lima, dłuższą konferencję.

Wspaniała myśl w sprawie ułatwienia wywozu kawy.

Pan Oscar Thompson, dyrektor Instytutu Kawowego, zapytywany w kwestji ceny kawy z Stanu S. Paulo, która jest obciążona przez różne daniny o 14 milreisów więcej niż w jakimkolwiek innym Staniu, wyraził się że jest za zniesieniem wszystkich podatków i taksy za ograniczeniem wszelkich kosztów, które ograniczają wywóz tego produktu. Zdaniem pana Thompsona taksa dla wszystkich Stanów produkujących kawę powinna być jednakowa.

O utrzymanie porządku

Z powodu rozszerzenia się wieści o nieporządkach, które miały wybuchnąć w S. Paulo, general Waldomiro Lima, zwrócił się do spokojnej ludności z radą by zachowała zimną krew i nie mieszała się do zamieszek, które będą tłumione przez Rząd, w sposób energiczny i bezwzględny. Porządek musi być utrzymany, gdyż jedynie spokój daje możliwość do pracy i zorganizowania się, jak politycznego, tak administracyjnego, tego wielkiego Stanu Brazylii.

Konflikty

Gdy studenci chcieli udać się z Centro Academico 11 de Agosto do pewnego lokalu tanecznego przy ul. Conselheiro Nebias, przyszło do starcia między nimi a patroliem pilnującym porządku; po obu stronach, walczący odnieśli mniej lub więcej poważne rany. Student Cesar de Oliveira, który należał do bataljonu 14 de Julho, zmarł wkrótce z ran odniesionych w tej walce ulicznej.

Rozwiązanie się stronnictwa

Stronnictwo zwane «Partido Popular Paulista» rozwiązało się ponieważ general Miguel Costa, złożył jego kierownictwo. Członkowie tego stronnictwa, mają zamiar, w swej większej części, przystąpić do «Partido Socialista Brasileiro».

Dochód z taksy 15-cie szylingów

W czasie ubiegłego miesiąca listopada sprzedano i wywieziono przez port w Santos 733.866 worków kawy. Podatek 15 u szylingów od worka wywiezionego

przyniósł w dniu 2-im grudnia 1.870 kontów. Od dnia pierwszego stycznia, 1932 go roku aż do końca listopada ubiegłego, dochód z tej taksy wynosił 225.705 kontów.

Ściąganie bonów rewolucyjnych

Do dnia 1-go grudnia, wycofano z obiegu 333 979 kontów, czyli prawie dwie trzecie wszystkich znajdujących się w obiegu.

Strajk robotników zakładów przemysłowych Matarazzo

Robotnicy zakładów przemysłowych firmy Matarazzo, położonych na przedmieściu Agna Branca, którzy strajkują od kilku dni, wszczęli olbrzymie nieporządki, które wymagały interwencji policji. Po znacznym wysiłku udało się, siłę zbrojną stanowej przywrócić porządek i uspokoić umysły.

Walka rozwściekłego byka z policją

Pasterz Antonio da Silva, liczący lat 42, pał przed paru dniami w Mandauki byki rozpłodowe, należąca do niejakiego Francisca Trapoli. Bez żadnego powodu jeden z byków natarł na swego pasterza i zranił go ciężko rogami. Przechodnie zaalarmowali stację ratunkową. Przybył natychmiast wóz sanitarny, ale gdy sanitariusz usiłował zbliżyć się do rannego leżącego na ziemi, został również zaatakowany, przez rozwściekłego zwierzę. Ów zrozumiałwszy niebezpieczeństwo zdołał zbiec i zaalarmował straż pożarną i oddział policji. Ale byk był niestraszony, atakując cały oddział niedopuszczając nikogo do rannego, którego deptał od czasu do czasu olbrzymimi raciami. Po godzinnym bezowocnym usiłowaniu zbliżenia się do leżącego na ziemi Antonia, postanowiono zgładzić rozjuszone bydło. Dopiero za czwartym strzałem, zdołano powalę trudem atakujące odział policji zwierzę, lecz tymczasem Antonio wyzionął ducha.

Śmiertelny wypadek

Gdy pewien starszy człowiek, liczący około 70 lat, chciał przejść przez ulicę Ladeira do Carmo, w pobliżu parku D. Pedro II, został przychwycony przez nadjeżdżający tramwaj, który go rzucił z całą siłą, na bruk ulicy. Starzec odniósł nadzwyczaj ciężkie rany, a także złamanie kości w czaszce i zgniecenie klatki piersiowej. Gdy prowadzący wóz, mający liczbę 301, ujrzał jak strasznego wypadku był przyczyną, z powodu nieostrożnej jazdy, włączył pełny prąd i uciekł całą siłą elektryczności, nie troszcząc się zupełnie o rannego. Pogotowie ratunkowe, zajęło się nim, przywożąc go do szpitalu, gdzie w czasie pierwszego opatrunku, zmarł nie odzyskując przytomności. Dotychczas nie zdołano ustalić osobistości zmarłego.

Przyślijcie

swoją małą fotografię, a zrobimy Wam duży, artystyczny piękny portret. Na żądanie wysyłamy przedstawicieli w celu przyjęcia zamówienia.

Adresować:
♦ FOTO ARTISTICA ♦
Caixa postal 2295
— SÃO PAULO —

Potrzeba agentów w każdej miejscowości. SPECJALNA OFERTA: 500 portretów darmo. Oferta ważna tylko do Nowego Roku. 45-52/32

PRALNIA I FARBARNIA „ARGENTINA”
Chemiczne czyszczenie, farbowanie ubrań.
Rua Silveira Martins 4
Tel. 2-22240 — S. Paulo.

Położenie polityczne Brazylii.

Komisja wybrana przez Rząd, pracuje gorliwie nad wykonaniem projektu nowej Konstytucji.

Stronnictwa postępowe stawiają różne projekty, które mają na celu utrudnianie pracy Kościoła Katolickiego, a przede wszystkim żądają wprowadzenia rozwodu, gdy tymczasem kościół uważa małżeństwo za nierozdzielne, a tylko w wyjątkowych wypadkach, zgadza się na separację lub w razie nieformalności, zachodzących przy braniu ślubu, może unieważnić ów sakrament.

Jednakże minister Arouha, w czasie konferencji polityków w Porto Alegre, wygłosił zdanie, że nierozdzielność małżeństwa będzie podstawą rozkwitu Brazylii, a znajdując to zapatrywanie poparcie poważniejszych osobistości naszego kraju.

Wielkie znaczenie polityczne jest przypisywane nowej partji politycznej utworzonej w Minas Geraes w Bello Horizonte. Na czele tego stronnictwa stoi obecny prezydent tego Stanu, p. O'egarrio M. Ciel. Na posiedzeniu organizacyjnym i inauguracyjnym tej partji politycznej, byli obecnymi przedstawiciele Kongresu Rewolucyjnego. Minister Sprawiedliwości, dr. Washington Pires jest zdania, że ta nowa partja będzie podstawą jeszcze większej partji, która objęłaby całą Brazylię.

Obecnie przebywa w Rio de Janeiro 7-imi interwentorów: Bahi i Matto Grosso, Espirito Santo Goyaz, Sergipe, Alagoas i Parauy. Byli prezydent Republiki Brazylijskiej, Arthur Bernardes, włączony w rewolucję pauli stańską wyjechał do Portugalji.

General Alvaro, obecny komendant w Rio de Janeiro, wydał rozkaz do wojska, podkreślając że żaden wojskowy, nie powinien mieszać się do polityki, a kto uważa że ma powołanie do niej, ten powinien sięgnąć uniform i oddać się zupełnie polityce. Rozkaz ten, bardzo żywo komentowany w sferach wojskowych i politycznych, został podpisany przez generała Nevesa de Andrade i szefa sztabu.

Najważniejszą wiadomością w sprawie konstytucji jest ta że projekt chciałby mieć tylko jedną Izbę. Projekt Konstytucji, ma być wypracowany do końca miesiąca stycznia.

Okretem brazylijskim «Raul Soares» wyjechała znów dalsza grupa politycznych wygnańców. Znajduje się między nimi ośmiu oficerów, w randze pułkowników. Między cywilnymi, o znanych nazwiskach, znajdują się p. p. Ataliba Leonel i Heraldo Pacheco e Silva.

Pozostało jeszcze w Brazylii około 120-u więźniów politycznych, znajdujących się w więzieniu «Mayer» i w Domu Poprawy; są to przeważnie wojskowi, którzy brali udział w zbrojnej walce, po stronie paulistów.

General Góes de Monteiro, zastępca armji w podkomisji opracującej projekt konstytucji, zebrał w swem mieszkaniu wybitniejszych oficerów i odczytał im swój projekt, który przewiduje wprowadzenie zasady ogólnej służby wojskowej. Żaden brazylijanin, który ukończywszy 21 lat nie stawiał się przed władzami wojskowymi i nie został zaklasyfikowany co do stopnia zdolności i rodzaju służby, nie mógłby w przyszłości wykonywać, jakiekolwiek urzędu publicznego, a także byłby pozbawiony praw politycznych. Również kobiety, które chciałyby mieć prawa polityczne, muszą stawiać się przed władzami wojskowymi i zostaną wyćwiczone w służbie pomocniczej i sanitarnej, w intendenturze i administracji.

General Goes de Monteiro, jest również za przeniesieniem stolicy związkowej, z Rio de Janeiro, do

wnętrza kraju, prawdopodobnie na płaskowzgórze w Goyaz, jak to zresztą dawno jest postanowione.

Powodem tych przenosin, byłby fakt, że Rio de Janeiro jest zbyt narażone na napaść wręga, a nie posiada ku obronie, tak potężnej floty, jak n. p. Londyn.

W tej olbrzymiej Brazylii nikt nie może być małym

Likwidacja noworoczna

Cały nasz zapas sprzedamy z olbrzymią zniżką cen.

Ceny prawdziwie okazyjne do końca 1932 r.

SKŁAD GŁÓWNY; Kurytyba
Zakład Fabryczny
Praca Tiradentes, 593

FILJALA: Ponta Grossa 25
Av. Fernandes Pinheiro,

Ubrania gotowe albo na miarę

dla mężczyzn i chłopców według najświeższych wymogów mody.

Ceny według wymogów czasów.

Wykonanie doskonałe F. Frischmann nie wypelza, nie marszczy się i nie kurczy się.

NAJWIĘKSZY DOM HANDLOWY W TEJ GAŁĘZI.

Mamy również po cenach najniższych

Kaszmiry i brimy

w wszystkich kolorach i deseniach, równającym się cenom w

Rio i São Paulo.

Sprzedaj hurtowna i detaliczna.

Przybory dla krawców.

Piękny sortyment koszul, pyżamów, kalesonów i kostjumów kąpielowych

według miary.

CENY NAJNIŻSZE

Rio de Janeiro.

Zniknęli sprawcy wielkiej defraudacji.

Zniknęli bez śladu z Rio de Janeiro sprawcy defraudacji znacznej sumy w wysokości około 500 kontów na szkodę domu handlowego Casa Hasenclever, kasjer firmy Armando Fraguas i jego pomocnika Djalma Froes de Azevedo.

Raid wynalazcy parańskiego.

W tych dniach jest zapowiedziany raid wynalazcy parańskiego p. Juliana Correia de Mello, który zamieszkiwał przez dłuższy czas Ponta Grossę i jak naszym czytelnikom wiadomo wynalazł sposób popędzania samochodów acetylenem. Pan Correia ma dokonać podróży samochodem, poruszonym wzmiankowanym gazem.

Stworzenie dwóch pułków lotniczych.

Mają być utworzone dwa nowe pułki lotnicze, jeden z siedzibą w Rio de Janeiro, a drugi w Porto Alegre. Korpus oficerski ma składać się z dwóch pułkowników, czterech podpułkowników, dwunastu majorów, osiemnastu kapitanów, trzydziestu i czterech poruczników i pięćdziesięciu podporuczników.

Złosiwa febra w Parą.

W Macaá w Staniu Parą rozszerza się epidemia złosiwej febrzy, która zaatakowanym kładzie kres życia w przeciągu 24 godzin.

Odnaczenie p. prezydenta Getulio Vargas.

Rząd Boliwji nadał panu Prezydentowi Vargas, wielki krzyż orderu Kondora.

Tylko znawcy zaświadcza,

że przyjemne palenie papierosów jest wtedy, gdy używa się higieniczne i nieszkodliwe

TUTKI PAPIEROSOWE

które oczyszczają nikotynę przez nalożoną watę w środku tutki. Cena za 100 sztuk tutek tylko 600 reisów, za tysiąc 4\$500, a z przesyłką do innego miasta 6\$000

Maszyna do robienia papierosów 1\$000

Sto książeczek papierków paryskich do robienia papierosów 12\$000.

MAURICIO STADLER

PIERWSZA FABRYKA TUTEK PAPIEROSOWYCH

RUA S. CAETANO, 208 — SÃO PAULO, Cap.

POTRZEBUJEMY AGENTÓW I PRZEDSTAWICIELI.

Kto chce mieć dobrą i tanio, używaną, prawie nową

MASZYNĘ DO SZYCIA

niech się zwróci do

Casa ADÃO

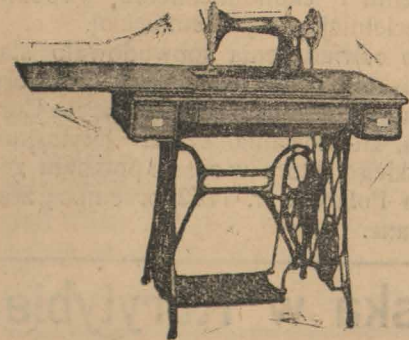
Właściciel A. Bocerwicz

Rua Conselheiro Ramalho 270

(Róg Avenida Brigadeiro Luiz Antonio)

Tramwaje 3, 5, 30, 40 i 47. Telefon 7-6191

SÃO PAULO

Duży wybór maszyn do szycia do użytku domowego, jako też przemysłowego, używanych po cenach niskich; ręczne od 45\$ i nożne od 125\$ i wyżej, Singera i innych najlepszych marki fabryk. Nowe maszyny Singera dajemy na spłaty miejscowym. Pozamiejscowym odbiorcom wysyłamy bez doliczania opakowania i dostawy do kolei. Na żądanie wysyłamy katalogi maszyn.

Wielka wyprzedaż na lato, na Boże Narodzenie i Nowy Rok

Rozpoczęliśmy dn. 28 Listopada wielką wyprzedaż na zakończenie starego Roku.

Nadzwyczajne zniżki we wszystkich towarach!!! -- Nasz olbrzymi wybór przyciąga i zachęca wszystkich ludzi! -- Towary po wszystkich cenach i dla wszystkich.

JEDWABIE
 Jedwab lamé wszystk. kolor. 6\$000
 Krepa Cordoné " " " 7\$000
 Fulgurante jed. kwiec. szer. 90 10\$000
 Krepa Radium jedwabna, w kwiaty, szer. 90, nowość 10\$000
 Różne jedwabie w śliczne odcienie na suknie i koszule 12\$000
 Chantung jed. w kwiat. nowość 14\$000
 Krepa Georgete jedwab. we wszystkich kolorach 12\$000
 Krepa setim jed. dobrego gatunku, we wszystk. kol. 15\$000
 Fulgurante jed. czarna na szlafroki, szer. 90 15\$000
 Krepa Faille jed. volatil, w desenie, nowość, szer. 90 17\$000
 Sultana jed., gorgorão na szlafroki, szer. 90 czarny, granatowy i brązowy 18\$000

OTRZYMAMY W TYCH DNIACH:
 Krepe marmon. Toile soje w desenie, Krepa romain, Krepa mon-goł. Krepa pelica i jedwab pasiasty!

POŃCZOCHY JEDWABNE I FILD,
 d, ECOSSE DOBREGO GATUNKU dla pań, mężczyzn i dzieci.

LNJ
 dla pań i mężczyzn, najlepszych gatunków:
 Belgijski, na suknie hafty, i t. d. we wszystkich odcieniach.
 Angielski i Irlandzki na ubrania dla mężczyzn, najlepszej marki, białe: S 120, 1120, H. J.: 36\$, 25\$ i 16\$000 — Szare: Tropical, pierw. j.: 14\$ i 12\$000. — Ekstra, i drugiej jakości 10\$ i 8\$000.

PERFUMERJA
 Proszek ryżowy, perfumy, woda kolońska, mydełka, szminki, kremy, tuszeczki, szczytki

BRINS PIERWSZORZĘDNE
 gładkie i pasiaste, krajowe i zagraniczne, w odcieniach kaszmiru.

KASZMIRY
 w różnych odcieniach i gładkie, granatowe i czarne, na ubrania i kostjumy.

TRYKOLINY
 gładkie, pasiaste i kropkowane, nowość i wielki wybór.

CREPONS na kimcny.

SIATKA na łóżka
ETAMINY na firanki.
KOSZULE I NEGLIŻE
 kalesony, krawatki, podwiązki, szelki, paski, otrzymaliśmy ostatnie nowości końca roku.
RĘCZNIKI I SERWETY MELCHATE
 do twarzy i kąpieli.
ETAMINY W RÓŻNE ODCIENIE
 Szyfon szwajcarski.
CAMBRAIA LNIANA
 biała i inne gładkie kolory.
OPALA JEDW. I WEŁNIANA
 gładkie i kwieciste.

AKSAMIT GŁADKI I KWIECISTY.
FILOS JEDWABNY I WEŁNIANY.
 LNJ — gładkie i kwieciste na suknie, kostjumy i dla dzieci szkolnych.
LAISES HAFTOWANE opali i kambr.
FUSTONY gładkie i kwaciaste.
TOBRALCOS, LINONS gładkie i kw.
WUALY gładkie i kwieciste.
Chitas; Levantines, Krutki, zefiry,
 brimy do haftowania i dla ubranka szkolne.
Towar na materace.
WSYPY NA PIERZE.

Do Pozamiejskowych.

Wysyłamy natychmiastowo jakiegokolwiek zamówienie na nasze towary, oile takowe będzie zaopatrzone w odpowiednią gotówkę, przesłaną przekazem bankowym lub pocztowym.

Ścisła solidność.

WYTNIJ PONIŻSZE ZAMÓWIENIE WYŚLIJ NATYCHMIASTOWO:

SNRS. L. PINTO & CIA. CASA PORTUGUESA — Curitiba Queiram vv. ss. enviar-me o mais depressa possível, sem compromisso amstras dos artigos seguintes:

ADRES:

POŚCIEŁ I PRZYKRYCIA NA ŁÓŻKA I STOŁY.

Wielki wybór: koce, kapy, obrusy, płótna surowe i alvejados, morins, kretony i t. d.

DROBIAZGI: wstążki jedwabne, nici, podwiązki jedw. i tańsze, w odmiennych kolorach, koronki i hafty, chusteczki, załrżaski, szpilki do włosów, guziki, wełna w kłępkach, nici do haftu, igły, napařtki, alamares i t. d.

CASA PORTUGUESA - L. PINTO & Cia.
 PRAÇA TIRADENTES, 356 - TELEFON 432 - CURITIBA

Wieści z Parany

Minister skarbu odwiedził Parane

W przeszłym tygodniu p. minister Skarbu, w drodze powrotnej z Porto Alegre do Rio de Janeiro, podróżując linią powietrzną odwiedził port Paranaguá. Zastępca pana interwentora, komendant okręgu wojennego, komendant policji, i szef Policji, udali do Paranaguá, w celu podzrowienia, na parańskim gruncie dostojnego podróźnego.

Przerwa w ruchu kolejowym
 W przeszły tygodniu, był przerwany ruch kolejowy, między S. Paulo a Kurytyba, z powodu zawalenia, się mostu kolejowego, na wezbranej przez powódź rzecze.

wypadek samochodowy

Pan Eugenio Guimaraes został przejechany przez rozjeżdżony samochód, na ul. Riachuelo i odniósł ciężkie uszkodzenia ciała, a szczególnie czaszki, która popękała w kilku miejscach.

Udział eskadry lotniczej w uroczystościach Parańskich

W uroczystościach «Dnia Parany» weźmie udział pięć samolotów «Vaco» możliwie trzy samoloty «Falcon».

Uznanie dla p. Interwentora Federalnego

Związek Handlowy Parański wysłał do pana Manuela Ribasa pismo dziękczynne z powodu przeniesienia, na etat federalny, Wydziału Medycznego Parańskiego Uniwersytetu.

Ujęcie defraudanta

Martinho Laurieri, który 1-go kwietnia b. r. dokonał defraudacji w fabryce Pinheiro w wysokości 35 kontów, z którymi następnie zbiegł, został przychwycony w Rio de Janeiro i odesłany pod silną eskortą, do Kurytyby.

Wypadek z bronią

Zamieszkały w Villa Morgenau, 15-letni Miguel Ferreira de Araujo, chciał oczyścić stary zarzwywały pistolet. Broni była jednak nabita i wypaliła, raniąc chłopca w lewą rękę.

Jasnowiedząca

Znajduje się w naszym mieście, «jasnowidząca» pani Morozzini, która za pozwoleniem policji władz, przepowiada dziwnie «jasno» daleką przyszłość. Dzienniki, sądzą, że nie bez jakiejś «brzęczącej» przyczyny, głoszą jej nadzwyczajną sławę. Sądzą, że nikt z naszych czytelników, nie da się nabrać na plewy.

Zdziczenie obyczaj.

Przy trenowaniu, na jednym z naszych boisk piłki nożnej, niejaki Mario Honorio ukąsił Justina Luciano w nos.

Wystawa Psów

W czasie uroczystości «Dnia Parany», jak już o tem donosiliśmy odbędzie się wielka Wystawa Psów. Wystawic się mające psy muszą być dostawione do Passeio Publico, w dn. 19 ym do godziny 13 ej. Zamknięcie Wystawy nastąpi tego samego dn. o godzinie 6-ej. Komisja oceniająca, składa się z p. p. Arthura Hauera, Roberta Zimmermanna, Augusta Zanivella i Carlota Dondeu.

Otwarcie agentury Kasy Oszczędności w Palmeirze.

Kasa Oszczędności w Kurytybie, otrzymała upoważnienie od Rządu Federalnego do otwarcia agentury w Palmeirze.

Konferencja p. Manoela Ribasa Z Prezydentem.

Pan interwentor federalny, Manuel Ribas, został przyjęty przez p. prezydenta Tymcz so-

wego Rządu, na specjalnej audjencji dn. 29 o listopada.

Zawiadomienie w sprawie za-ciągania się na listę wyborców.

Otrzymałmśmy następujące urzędowe zawiadomienie.

«Z rozkazu p. sądziego wyborczego pierwszego regjonu okręgu Stolicy, stosownie do brzmienia czwartego paragrafu pragmatyki dla sędziów, sekretarzy i biur wyborczych, z dnia 20-go sierpnia b. r. zawiadamiam zainteresowanych, że ten urzędnik będzie załatwiał sprawy wyborcze, w dni powszednie, codziennie od godz. 13 ej do 15 ej, w gmachu Sądu Stanowego (Forum Estadual) położonym przy ul. Floriano Peixoto, Nr. 1251 gdzie również będzie udzielał audjencji publicznych, każdego czwartku, o tej samej godzinie, o ile zajdzie tego potrzeba. Również Biuro Wyborcze, powierzone moim staraniom, będzie otwarte w dni powszednie od 7-ej do 12-ej i od 13 ej do 17-ej, w których to godzinach załatwiać się będzie strony zainteresowane odbierając podania i wszelkie inne odnośne dokumenty, jak również udzielać się będzie wszelkich wyjaśnień, w sprawie kwalifikacji wyborczych, ktoby tego zażądał podpisano Sekretarz José Nogueira.

Uprzejma usługa

W towarzystwie strażnika bezpieczeństwa Nr. 65 zjawił się w przeszłym tygodniu w Centrali policji, p. Luiz dos Santos, zajęty w Szpitalu Wojskowym, który badany przez delegata oświadczył że został w dziki sposób, bez żadnego powodu, napađnięty i zraniony uderzeniem kolby rewołweru, w głowę, przez garsona Baru Cruzeiro. Ranny został opatrzony na miejscu, przez dyżurnego infirmera.

Zmarła bez opieki lekarskiej.
 Policja została powiadomiona, że w domu przy ul. Iguassú, nr.

734 zmarła pewna kobieta. Lekarz policyjny, który udał się na miejsce wypadku śmierci, zbadał że zmarła była to 17-letnia panna Aracy Pedrosa, córka niejakiego José Francisco. Przyczyną śmierci były suchoty płucne i brak kompletny opieki lekarskiej.

Po trzechletniej uciążliwej pracy, SS. Benedyktynki opuszczają S. Feliciano.

Kochani Rodacy w S. Feliciano!

Po trzechletniej pracy pomiędzy Wami opuszczamy São Feliciano z przyczyn od nas niezależnych. Miło nam było pracować pomiędzy Wami i myślałyśmy, że po pracy spoecznymy w mogile pomiędzy Wami, lecz niestety; pragnienia nasze nie spełniły się, przeto żalem i smutkiem przepełnionem żegnamy Was i Wasze dzieci.

Sercem przepelnionem wdzięcznością dziękujemy wam Znacni Rodacy, a szczególnie Szanownym Rodzinom Rostokowski, Dulom, Dr. Dr. Szumanom, Chońskim, Dzielińskim, Panu profes. Stefanowi Sasze, p. Ludwikowi Janowikowi prezesowi Tow. «Postęp», paniom Annie Chońskiej i Szulerewskiej, rodzinie Uszackich, p. Antoniemu Stelmaszczykowi, p. prof. Muszyńskiemu, rodzinie Chrostowskich, Kucharzskiemu Zakowiczom, Podlom, Kidryckim, Kawskim, p. p. Czesł. Wołowski, p. Mich. Majewskiemu, p. Cichockiemu, p. Jaskólskiemu i wielu innym Rodakom i Rodaczkom.

Wy kochani Rodacy okazaliście dla nas w one smutne dni naszej tułaczki serdeczną zyczliwość i współczucie; dziellilście się z nami kawałkiem chleba i łyżką stawy, staliście się dla

nas na tej obczyźnie ojcami i matkami, niech Wam Bóg stokrotnie za to wszystko nagrodzi.

Nadto dziękujemy Panu Stefanowi Sasze kierow. koleg. polsko-brazylij. za Jego wielką dla nas zyczliwość i tym zacnym rodakom, którzy złożyli na Jego ręce dla nas 215\$000 jako ofiarę na podróz.

Panu profesorowi Janowi Chońskiemu, że wpływem i staraniem swoim dopomógł nam w otrzymaniu bezpłatnego biletu jazdy. P. P. Doktorom Rumanom za bezinteresowne leczenie nas i przyprowadzenie do zdrowia.

Ze łzami w oczach rzucamy ostatnie spojrzenie na ten Wasz piękny kościółek, Ojców Waszych i Waszemi rękami wzniesiony, na wszystko co nam tu miłem i drogiem było; wszystko to w pamięci naszej na zawsze zostanie, a choć daleko od Was odaliśmy się, to myśl i serca nasze zostają przy Was Znacni Rodacy, aż kiedyś znowu połączymy się na zawsze w Ojczyźnie u stóp Chrystusa.

Na zawsze wdzięczne
 M. Alojza b. przełożona w São Feliciano
 i S. Róża Z. Św. Fr.

HUMOR.

Małżeństwo.

— A więc zerwałeś ze stanem kawalerskim! No, przynajmniej teraz nie masz dziur w skarpetkach.

— Masz rację! Pierwsze, czego mię moja żona nauczyła, to było cerowanie.

W sądzie.

Sędzia: — Czy podsądny może co dodać na swoją obronę?
 Oskarżony: — Co? Jeszcze mam dodać? Już 50 dolarów dałem mojemu obrońcy.

Wieści z Argentyny

Przyjazd Rzecznawcy Finansowego

Rząd Argentyński zakontraktował rzeczoznawcę angielskiego Ottona Niemayera, celem zbadania stanu finansowego kraju. Jak wiadomo p. Niemayer badał już, nasze stosunki finansowe, zaraz po Rewolucji Pełzłiżni-kowej.

Dżuma.

Informują w ostatniej chwili, że w prowincji Salta, na pograniczu z Boliwią, skonstatowano kilkanaście wypadków dżumy.

Argentyna płaci.

Rząd wysłał do Waszyngtonu sumę 1.578.375 dolarów, jako ratę przeznaczoną na umorzenie długu.

Zamknięcie emigracji do Argentyny

Rząd Argentyński wydał tak ostre przepisy ograniczające emigrację, jakie dotychczas nie istnieją w żadnej Republice Południowo Amerykańskiej. Mogą otrzymać wizy konsularne, pozwalające na przejazd do Argentyny, tylko ci, którzy wykazują się kontraktami pracy, albo ludzie posiadający krewnych w Argentynie, lecz ci ostatni muszą ręczyć za nich że posiadają zagwarantowane, środki życiowe. Już z samej natury rzeczy, z powod nader ostrego przełomu go spodarczego, z powodu wysokich cen biletów, fala emigracyjna, zmniejsza się z dnia na dzień. Już i Brazylija, przed dwoma laty uciekała się do środków ograniczających, przyrost niepożądanych elementów, stających się, przeważnie ciężarem dla kraju.

Ale gdy ta druga co do wielkości Republika w Ameryce Południowej, a nawet posiadająca znaczne obszary niezaludnione, przeciwstawia emigracji środki tak drastyczne, to staje się nępo przek zwiastom, sanacji stosunków światowych, gdyż nadwyżka ludności, w przeludnionych państwach, nie znajdzie ujścia i możliwości, założenia własnych warsztatów pracy.

W każdym razie, jest to zły znak, dla przygotowującej się Światowej Konferencji Gospodarczej. Argentyna potrzebuje wychodźstwa. A jednak, mimo, że ono znajduje się w planie Prezydenta Justa Perzezy, czynnik finansowej natury, by uzyskać chwilową ulgę, tamującą rozwój i przyszłość Argentyny. Co się stanie z różnymi planami kolonizacji, budowy nowych linii i t. p.

Tu i ówdzie będzie się kolonizować w dalszym ciągu i w tym wypadku będą prawdopodobnie robione wyjątki przewidziane w nowym dekrete emigracyjnym. Lecz wogóle cała działalność kolonizacyjna musi ustać, ponieważ niema środków odpowiednich do przeprowadzenia jej, albo właściwie mówiąc, brakuje odwagi by użyć ograniczonych środków, cel m przeprowadzenia w dalszym ciągu, osadnictwa potrzebnego Argentynie, a które w pewnym stopniu, mogłoby odprężyć nieco stosunki gospodarcze w przeludnionych krajach Europy.

Lecz w dodatku istnieją jeszcze inne powody, które zmuszają Argentynę do ostrego ograniczenia emigracji. Są to czynniki natury politycznej. Nasi czytelnicy, przypomną sobie napewno, co pisaliśmy w ostatnich numerach o odkryciu spisku terrorystycznego, który miał na celu wielki przewrót społeczny i wymordowanie członków Rządu. Wo bec takich niepożądanych wypadków, nie można się dziwić, że Argentyna pragnie odosobnić się i nie dopuścić do napływu niepotrzebnych elementów. Naturalnie że mamy do czynienia, tylko z przechodniem rozporządze-

niem, gdyż nie możemy wyobrazić sobie, by Argentyna dobro wolnie utrzymała swój rozwój i zatrzymała emigrację raz na zawsze. W każdym wypadku, zdarza się dla Brazylii doskonała sposobność, gdyż mogłaby skierować obecnie cały prąd wychodźczy na swe olbrzymie obszary, nieobawiające się przez setki lat przeludnienia.

Naturalnie, że nie można by zwiększać liczby bezrobotnych w miastach, lecz wzięcie pod kulturę milionów hektarów ziemi, przez zawodowych rolników, w racjonalnie założonych i kierowanych odpowiednio kolonjach, mogłoby zapewnić Brazylii świetną przyszłość.

Wybory gminne

W 120 departamentach prowincji Buenos Aires odbyły się dnia 27-go wybory gminne i wybory do rad szkolnych miejscowych. Udział w wyborach był nader znakomity, gdyż radykali socjaliści postanowili wstrzymać się od głosowania.

Paragwaj.

Walka w Chaco

Paragwajskie wojska które od bliższego czasu toczą zacięty bój naokół fortecy Sauvedra spodziewają się w najbliższej przyszłości zająć ten ważny punkt strategiczny.

Urządowie potwierdza się wiadomość o zajęciu przez paragwajczyków, fortu Bocato. Również donoszą oficjalnie że paragwajskie siły zbrojne, rozpoczęły w odcinku Sarzebra ofensywę, która czyni wybitne postępy. Wogóle akcja wojenna w Chaco rozwija się z zmiennym wynikiem, na różnych odcinkach frontu. Rząd paragwajski zaprzecza, by między oficerami a wojskiem zaszły jakieś nieporozumienia. Według zapomnień tegoż Rządu w armji paragwajskiej, panuje wspanieny duch.

Boliwia.

Boliwijczycy otrzymują pomoc pieniężną od ziomków mieszkających zagranicą.

Centrum Obrony narodowej otrzymało od swych ziomków zamieszkałych w Londynie znaczną kwotę; oprócz tego boliwijczycy londyńscy postanowili wysyłać miesięcznie na cele obrony narodowej, dwa tysiące funtów, jak długo będzie trwała walka w Chaco.

Kryzys polityczny

Aczkolwiek kryzys polityczny nie został zupełnie zlikwidowany, ma się wrażenie, że niepokój, który zawił nad całym krajem został usunięty. Jest prawie pewność, że gabinet stworzony przez Franciszka Tamayo, będzie się mógł utrzymać u steru rządu.

Wieści z Frontu

Na odcinku Saavedra wzięto do niewoli wojennej wielu żołnierzy paragwajskich gdy oddziały wojska paragwajskiego usiłowały przełamać stanowiska boliwijczyków.

Chile.

Pod znakiem oszczędności

Donoszą z Santiago de Chile, że Rząd ma zamiar odwołać, ze względów oszczędnościowych wszystkich «attachés» wojskowych z zagranicy.

Ograniczenia wywozu nie zostaną cofnięte.

Mimo nalegań sfer rolniczych, ograniczenia wywozu produktów nie zostaną cofnięte, ponieważ w kraju istnieją poważne braki środków żywnościowych. Ponieważ rolnicy wstrzymywali się z wywozem na targ zapasów pszenicy, Rząd nakazał zajęcie tych zapa-

Rio Grande do Sul.

Środki żywności zniszczone przez Urząd Zdrowia.

Urząd Zdrowia w Porto Alegre bacznie pilnie, by środki pożywienia, dostarczane na targ, były w dobrym gatunku, niebezpieczne i nieszkodliwe dla zdrowia konsumentów. W pierwszym półroczu b. r. Urząd Zdrowia, skonfiskował i zniszczył następujące produkty: 6085 kg. sztokfisz, 1620 kg. masła, 1248 sztuk orzechów kokosowych, 8640 pudełek konserwów, 100.100 sztuk pomarańczy, 600 kg. kiełbasy, 6920 litrów wina, 660 kg. sera, 16 500 kg. ziemniaków, 2460 kg. migdałów pinji, 320 kg. szarki, 300 kg. kamaronów, 7 380 kg. pomidorów, i t. d.

O uprawy kukurydzy

Organizacja której celem jest poparcie produktów z kukurydzy, jak i rozszerzenie uprawy, przez racjonalną obróbkę ziemi, użycie nawoju i obsiewanie pół selekcyonowanym ziarnem, wydało broszurkę p. t. «O Milho». Publikacja ta porusza sprawy, które były rozważane na 4-ym kongresie rolniczym jak również szkicuje wszelkie możliwości, użytkowania tej rośliny.

Grzywny za używanie fałszywych miar i wag

Prefektura w Porto Alegre wzywa publiczność by pomagała jej w walce z nieuczciwymi handlarzami, używającymi, fałszywych wag i miar. Przypomina przy tej sposobności, że takie przekroczenia, będą karane grzywną od 100 do 500 milreisów.

Nowy prefekt municypalny

Decretem pana interwentora, z dn. 5-go listopada, został zamianowany prefektem municypjum Eucruzilhada, pułkownik Francisco Gonçalves Dias, municypjum Santo Antonio de Patrelba p. Arliado Moura de Azevedo.

Prośba o podwyższenie pensji

Urzednicy stanowi wysłali do pana Interwentora Federalnego prośbę o podwyższenie pensji miesięcznych, gdyż jak utrzymują, ta która pobierają obecnie, nie odpowiada ich stanowisku i nie pozwala im żyć na odpowiedniej stopie. Zdaje się, że wobec dążeń pana Interwentora do zaprowadzenia, jak największej oszczędności, w celu utrzymania równowagi budżetowej, podanie to zostało wniesione zupełnie nie na czasie.

Wypłata rekwiizycji

Wypłata rekwiizycji postępuje w żywym tempie i jak donoszą z Porto Alegre znaczne sumy zostały już wypłacone, na pokrycie zobowiązań Rządu, z czasu walki z Stanem S. Paulo.

sów, przeto część zapotrzebowania została pokryta, lecz nieoeka zała się jeszcze wystarczająca.

Urugwaj.

Wybory

Dn. 27 go odbyły się wybory do Rady Administracyjnej i Senatu. Udział w wyborach był nader słaby. Przeważnie przebieg głosowania, odbył się bardzo spokojnie, chociaż w niektórych miejscowościach przyszło do małych starć. Tylko w Salto przyszło do poważniejszego zaburzenia, między Harrerystami a ich przeciwnikami politycznymi, przyczem w czasie strzelaniny został zabity jeden Harrerysta.

Układ handlowy z Włochami

Rokowania o układ handlowy, między Włochami a Urugwajem, oparty na wzajemnej wymianie towarów są na najlepszej drodze. Traktat prawdopodobnie zostanie zawarty najbliższej przyszłości.

Nieszczęśliwy wypadek w kopalni.

Nieszczęśliwy wypadek, który przeciał pasmo młodego życia, wydarzył się w kopalni węgla w miejscowości Arroio dos Ratos w municypjum S. Jeronimo. Inżynier Americo Baldino, zaangażowany w Kompanji Carbonifera Riograndense, chciał przeprowadzić inspekcję w szybie, który dawno został opuszczony.

Mimo że naczelny inżynier zwracał uwagę, swemu młodemu koledze na niebezpieczeństwa z jakimi ta wyprawa była połączona, gdyż w szybie znajdowały się gazy trujące, ów nie chciał zrzec się swego zamiaru, również pomimo przedstawień jakie mu czynił dozorca jednej z grup, robotników, pracujących w szybie, nie pozwolił się przywiązać do liny ratunkowej, lecz kazał się spuścić w koszu do rzeczonego szybu. W parę chwil jednak, dał sygnał alarmowy a gdy robotnicy pospieszili by wyciągnąć kosz, okazało się ku ogólnemu przerażeniu, że jest zupełnie pusty. Było rzeczą jasną że gdy inżynier dał sygnał alarmowy, trujące gazy odurzyły go zupełnie i wypadł z kosza na ziemię, gdzie zapewne gazy musiały go udusić. Jeden z robotników, który chciał ratować inżyniera, kazał się spuścić w koszu w głąb szybu, lecz musiał być natychmiastowo wyciągnięty.

Był na polu martwy, a oblicze jego było w ten sposób ściągnięte kurczem, że musiano przemocą podważyć mu szczękę, by zapewnić przepływ świeżego powietrza do płuc. Zgłosił się znów na ochotnika inny robotnik, który zdołał osiągnąć podłogi szybu, pochwycić inżyniera i wciągnąć go do koszu. Natychmiastowo jednak po dokonaniu tego bohaterskiego wysiłku zemdlął, a gdy wyciągnięto, go z inżynierem na powierzchnię ziemi, zawezwany lekarz znalazł się wobec trzech zeszytniałych ciał, z których żadne nie dawało znaków życia. Po bliższym badaniu, pokazało się, że inżynier Americo Baldino był nieżywy, robotnik który został spuszczone pierwszy na dno szybu, znajdował się w tak ciężkim stanie zdrowia, że lekarz, rozkazał natychmiastowo przewieźć go nieprzytomnego do szpitalu w Porto Alegre, by móc go tam otoczyć staranniejszą opieką, a ostatni, pomimo że poważnie chory, mógł być pozostawiony w domu, gdzie został poddany ścisłej kuracji lekarskiej.

Ciało zmarłego, tak tragiczna śmiercią inżyniera, zostało przewiezione, jeszcze tego samego dnia, do Porto Alegre do mieszkania rodziny, nieszczęśliwego młodziana.

Nazajutrz zwłoki zostały pochowane, przy ogromnym współudziale publiczności.

Jest jednak rzeczą godną nagany, że w wielkich kopalniach węgla, gdzie pacują setki robotników, nie ma hełmów gazowych, ani nawet zwykłej maski gazowej. W przeciwnym razie, można by było przecież, wyciągnąć możliwie inżyniera na powierzchnię ziemi, poza obręb kopalni, gdzie mógł być uratowany, a przynajmniej, dwa dalsze życia ludzkie nie byłyby zagrożone.

Tajemnicza śmierć sędziego.

Sędzia, dr. Arlindo Olavo Pinao Duarte, który jechał pociągiem z Porto Alegre do Santa Maria, wpadł do rzeki Jacuhy w zupełnie niewyjaśniony sposób. Zwłoki nieszczęśliwego znaleziono w wodzie dopiero za kilka dni. Nikt nie może sobie wytłumaczyć, jakim był powód tego nieszczęśliwego wypadku.

Niektórzy przypuszczają, że popełnił on zamach samobójczy, lecz nikt nie może zgadnąć powodu tak rozpaczliwego kroku.

Zmarły miał przy sobie kwotę 6 ciu tysięcy milreisów, co jeszcze więcej zaciemnia sprawę, gdyż wyklucza morderstwo, w celach rabunkowych, a również, nie jest rzeczą prawdopodobną, by ktoś noszący się z zamiarami samobójczymi, podniósł tak wysoką stosunkowo kwotę z banku. Pozostaje jeszcze podejrzenie o jakiś akt zemsty. Zdaje się jednak że zmarły, zabrał na tamten świat tajemnicę mego zgonu.

Cudowny „lekarz“

Donoszą z S. Feliciano, że niejaki murzyn Evaristo, zabawia się na tej kolonii w lekarza. Wszystkim daje on jeden środek, składający się z wólki, ziół i korzeni, zbieranych przez czarnego doktora. Ten dekokt, ma być mieszany, powoli, gotowany na wolnym ogniu a potem, zażywany przez nieszczęsnego pacjenta. Przecież szkoda, w ten sposób, marnować porządną wódkę. Evaristo wypęła również zle duchy, a czyni to za pomocą czaszki ludzkiej i jakichś pogańskich ceremonij. Obecnie Evaristo został w swem rancho postrelony, zdaje się przez wdzięcznego pacjenta. Obecnie leży ranny na swym barłogu i obmyśla nowe sposoby leczenia. Sądźmy że nikt z rodaków nie da się złapać na sztuczki szarlatana.

DROBIAZGI

W RARNTEN, Austria, zaczęto przyjmować drzewo, zamiast pieniędzy, na konto podatków.

W WODACH rzeki Fraser, w Brytyjskiej Kolumbji, złowiono jesiotra, ważącego 401 funtów.

PEWIEN młody lekarz na zjeździe lekarskim w Wiedniu oznajmił, iż udało mu się wydzielić z powietrza pewnych okolic substancję zabójczą dla laseczników gruźlicy. Chorzy na gruźlicę, którzy wdychali ową substancję przez parę miesięcy pozbyli się choroby i wrócili do zdrowia. Na 40 osób chorych na jawną gruźlicę wyzdrowiało po tej kuracji 80%. Skład owego środka leczniczego wynalazca zachowuje w tajemnicy.

PORUSZANE motorem nowego pomysłu narzędzie rolnicze w Anglii orze i spulchnia ziemię przez wyrzucanie jej w powietrze w drobnych grudkach.

JEDEN z profesorów Uniwersytetu Northwestern skonstruował maszynę, wytwarzającą szum do usypiania ludzi, zbliżony do otrzymywanego na pewnej odległości lecącego samolotu.

W STOCZNI Zeppelina w Friedrichshafen rozpoczęto budowę nowego olbrzymia powietrznego, długości 248 m. Nowy Zeppelin zbudowany będzie z duraluminium. Pojemność gazu wynosić będzie 200 tys. m. kub. Nowy Zeppelin będzie przeznaczony dla komunikacji pasażerskiej na wielkie odległości.

UCZENI francuscy wynaleźli filtry do wody z mieszanek srebra, chloru i gliny garncarskiej, wypalanej w wysokiej temperaturze; srebro przy tem zastosowaniu ma zabijac mikroby, które przedostają się wraz z wodą przez płyty filtrów.

KURS PIENIĘDZY

Polska—złoty	1\$630
Ameryka Półn.—dolar	13\$310
Francja — frank	\$535
Londyn—funt szterling	42\$752
Niemcy — marka	3\$257
Brazylja — milreis złoty	7\$270
Argentyna—peso złote	8\$014
» » pap.	3\$526
Szwajcarja—frank	2\$634
Hiszpanja—peseta	1\$116

Wynalazek zapobiegający zbrodniczemu rozkręcaniu szyn kolejowych

Akty sabotażu, polegające na rozkręcaniu szyn kolejowych, co w następstwie powoduje poważne katastrofy kolejowe, pojawiają się, niestety, dosyć często. Dalo to asumpt do zastanawiania się nad sposobami zapobiegawczymi. Jak nam donosi p. Franciszek Małysz z Katowic, udało się mu wpaść na bardzo oryginalny pomysł, który, według twierdzenia wynalazcy, może w pełni zapobiegać tym zbrodniczym wyrykom. Wynalazek ten nazywa się pochwą bezpieczeństwa kolejowego. Jest to udoskonalenie przestarzałego systemu łączenia szyn. A mianowicie zamiast 'dotychczasowych łubków, które łatwo można rozkręcać, ma pochwa bezpieczeństwa tę zaletę, że po złączeniu szyn nie można ich przesunąć, ani też końców szyn z łożyska wyważyć nawet przy użyciu większej siły. Przeciwnie, przy usiłowaniu wyważenia szyn przemocą, szyny automatycznie jeszcze się zębiają w pochwie, tak że uszkodzenie staje się niemożliwym.

Wynalazek ten ma podobno jeszcze dalsze zalety. A mianowicie redukuje on znacznie stukot na składaniach, który niemile daje się we znaki pasażerom pociągu. Inowacja ta może powodować jeszcze dalszą oszczędność na materiale, gdyż zamiast dotychczasowych dwóch progów na składaniach szyn, wystarczy w przyszłości tylko jeden.

W razie naprawy toru kolejowego, np. przy wymianie szyn, progów lub innych części składowych, szyny jednak pewnym sposobem dają się rozkręcić, ale do tego potrzeba kilku ludzi i rozmaitych narzędzi specjalnych.

Wynalazek może mieć dla kolejnictwa doniosłe znaczenie i sfery kolejowe powinny się sprawą tą zająć, celem wypróbowania i ewentualnie praktycznego zastosowania. Wynalazek nadaje się do użytku nie tylko na kolejach normalno-torowych, ale też na kolejach wąskotorowych, gdzie nie będzie potrzebna żadna żądnych śrub. Wynalazca zastrzegł sobie prawo pierwszeństwa w Polsce oraz zagranicą.

Nowy typ parowozu „U. P. 29“

Warszawa. — Minister komunikacji inż. Budkiewicz w towarzystwie wiceministra Czapskiego oraz dyrektorów kolei, przybył na dworzec główny w Warszawie celem obejrzenia nowego typu parowozu pospiesznego „U. P. 29“, który opracowany został specjalnie dla pociągu o dużym składzie z obciążeniem do 600 ton. Dotychczasowe próby wykazały, że parowóz ten przy obciążeniu 600 ton osiąga szybkość 100 km. na godzinę na wzniesieniach zaś szybkość 45 km. Obecnie gotowe już są 3 parowozy typu „U. P. 29“.

360

NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

— Ojcie, ty to? — brzmiał cichy dźwięczny głos Anny i lekko skłonił się przed sędzią.

— Tak, Anno, mieliśmy czynności pewne w zamku. Teraz jednak odpowiesz mi na jedno pytanie.

— Słucham ojcie.

— Anito, moja córko — rzekł po cichu — powiedz mi otwarcie, byłaś ty w jednym z pokoi zamczyska, gdzie znajdowało się wiele książek?

— Nie.

— Przypomnij sobie, te książki strzeżone są przez straszliwych stróżów — szkaradne szkielety, które mogłyby ci zadać śmierć.

— Nie znam tej komnaty, ojcie — rzekła Anna stanowczo — zakażałeś mi wchodzić do pokoju, które służą łożu, a ja przyrzeczenia swego dotrzymałam sumiennie!

— Ann!

— Ojcie, ja nie kłamie — odparł słodko jej głos prawie sucho, podczas gdy wysoka jej postać wyprężyła się jak struna.

— Dobrze Anno, pozostaw nas samych.

Znowu skłoniła się i znikła w ciemnościach kurytarza. Teraz zabrał sędzia głos.

— Teraz słyszycie bracie, wasza córka do której mam nieograniczone zaufanie, nie była w tej ciemnicy, gdzie są nasze dokumenty. Był tam zatem zdrajca, który podstępem tylko wydobyl się z niebezpieczeństwa.

— Grozi nam zatem wielkie niebezpieczeństwo — odparł Lankiewicz.

— Słusznie. Nędzny zdrajca dotąd nie skorzystał ze swoich wiadomości. Zapewne chciał zobaczyć dokumenty w których wiele znajduje się w sprawie naszych przedsięwzięć przeciw ministrowi. Ale niczego nie dowiedział się — straszliwi stróże wygonili go.

Czarownik spoglądał niemo na ziemię.

— A więc minister Katzenstein ma szpiegów — rzekł — to są ludzie, którzy nie cofają się przed niczem.

— Tak, teraz już poczynił kroki przeciw nam, niedługo wyda nam walną bitwę zniszczenia.

Ponieważ obaj dotarli już do sklepienia, z którego żelazne drzwi prowadziły do szybu, nie mogli podczas uciążliwej tej drogi już rozmawiać ze sobą. Dopiero gdy czółno sunęło po wodzie odezwał się sędzia.

— Wasza córka Anna jeszcze nic nie słyszała o szpiegach ministra?

— Nie mistrzu — byłaby mi przecież zaraz o tem doniosła.

— A więc zaraz poczynię kroki, aby wykryć zdrajcę, gdyż taki znajduje się wśród nas, i oddać go pod sąd straszny — rzekł głosem straszliwym sędzia. — Nędznik nie ujdzie mojej zemście. Według tego co raz przysięgał, musi umrzeć.

Cisza zapanowała teraz — straszliwa. Nie rozmawiali już ze sobą, nawet gdy radca Horyński opuszczał dom, Lankiewicz uściśnięciem ręki tylko pożegnał go. Starzec szedł krytymi uliczkami do domu. Przechodził właśnie obok domu Lorenców. Nie zważał wcale ani na otoczenie, ani na dom ten. Naraz usłyszał gwałtowne pukanie do drzwi domu. Spojrzył do góry. Ponieważ przed domem doktora świeciła się latarnia, zaraz poznał mężczyznę, który z całym sił natężeniem walił do drzwi. Wnet mu otworzono. Radca słyszał jak mężczyzna ów krzyknął głośno kilka zdań do wnętrza domu i zaraz potem odszedł. Właśnie przechodził ów człowiek obok sędziego. Światło la-

Energiczna obrona polskich obywateli, studujących w Wiedniu.

Z Wiednia donosi (PAT): «N. W. Journal» pisze, że nota poselstwa polskiego z powodu pobicia studentów-obywateli polskich na uniwersytecie wiedeńskim, utrzymana jest w tonie bardzo energicznym, a zarazem w formie przyjaznej. Nota wskazuje na to, że w wyższych uczelniach wiedeńskich zapisanych jest wielu studentów z Polski. Znieważenie i pobicie ich wywołało w Polsce przykre wrażenie.

Sekretarz generalny ministerstwa spraw zagranicznych Peter wskazał w odpowiedzi swej na to, że rektor uniwersytetu wiedeńskiego zamierza na zlecenie ministra oświaty, dra Rintelena, poczynić zarządzenia, które uniemożliwią w przyszłości powtórzenie się podobnych zajść.

Straszny los duchownych w więzieniach sowieckich

Wilno. — Do starosty w Słonimie zgłosił się jeden z uchodźców, który zbiegł do Rosji sowieckiej, namówiony przez swoją narzeczoną (?). Na granicy zatrzymany został przez patrol sowiecki, a następnie odstawiony do więzienia w Mińsku, poczem zaś do Orszy. Po ośmiedniu kary wysiedlony został z granic Rosji sowieckiej.

Osobnik ów opowiada o więzieniu dwóch księży katolickich w lochach więzienia orszańskiego. Opowiadający miał możliwość widzenia się i rozmawiania z 10 księżmi prawosławnymi, skazanymi na 10 lat więzienia za kontrewolucję. Skąpe porcje żywności spowodowały kompletne wycieńczenie organizmu duchownych i dlatego ludność wierząca przesyła wymienionym porcje żywności, które ratują skazanych od całkowitego wycieńczenia.

Powrót z wojny po 34 latach

Po 34 latach powrócił do rodzinnego miasteczka Vidalia w stanie Georgia (U. S. A.) Eli Chaeviss, który w r. 1898 wyruszył jako szeregowiec z bataljonom piechoty, wysłanym przeciw Hiszpanom na wyspę Kubę. Zostawił on w domu żonę i synka.

Wiadomości od Chaevissa przestały po pewnym czasie nadchodzić do domu i w końcu sztab bataljonu wpisał go na listę poległych. «Wdowa» po Chaevissie pocieszyła się rychło. Wyszła po raz drugi za mąż a po śmierci drugiego męża — po raz trzeci i czwarty. Mąż numer czwarty zmarł przed dwoma laty.

Okoliczność ta ułatwiła zainstalowanie się Chaevissa we własnym domu przy boku żony — jakgdyby się nic w tym czasie nie zmieniło. Gdzie się podziewał i co robił Chaeviss przez 34 lata — niewiadomo, gdyż on sam milczy, jak zakłętą.

Morderca małego Lindbergha wykryty?

Jak już doniosły pokrótce depesze, aresztowany został jako sprawca porwania dziecka Lindbergha. Arthur Barry, jeden z przywódców podziemnego świata amerykańskiego. — Wszelkie poszlaki wskazują na to, że policja natrafiła wreszcie na właściwego winowajcę.

Arthur Barry już niejednokrotnie zatrudniał policję amerykańską. Nie osiągnął on «slawy» Al Caponego, lecz nie ustępuje mu pod niejednym względem. Po raz pierwszy zajęła się nim opinia publiczna w roku 1927, gdy został skazany na 25 lat ciężkiego więzienia za niezwykle bezczelny rabunek, dokonany u milionera Jana Livermore. O północy zakradł się do willi Livermore na Long Island i zrabował biżuterję za pół miliona dolarów.

Barry'ego umieszczono w zakładzie więziennym w Auburn, gdzie wkrótce stał się głośny. Zorganizował on rewoltę więźniów, która miała krwawy przebieg i o której wieść przedostała się na łamy prasy całego świata. — Kilkunastu więźniów straciło wówczas życie. Wśród ogólnego zamieszania udało się Barry'emu zbiec.

Policja otrzymała niedawno wiadomość, że Barry ufarbował włosy na czarno, zapuścił wąsy i nosi wielkie rogowe okulary. Tak przeobrażony zakupił farmę w pobliżu Newton i rozpoczął tryb życia pozornie uczciwego człowieka.

Po żmudnych dochodzeniach wyszło na jaw, że tym wzorowym farmerem jest dawny bandyta i król gangsterów. Arthur Barry i że on właśnie jest sprawcą porwania dziecka Lindbergha. Aby go aresztować, co wobec jego sprytu było zadaniem bardzo trudnym, użyła policja podstęp. Pewnego dnia przed domem Barry'ego zderzyły się dwa samochody. Między kierowcami powstała zażarta sprzeczka, która groziła przeobrażeniem się w bijatykę. Jeden z samochodów okazał się niezdolny do dalszej jazdy. Barry, opanowany ciekawością, wyszedł przed dom, aby dowiedzieć się o przyczynie kłótni. Widząc, co się dzieje zaoferował swą pomoc. Nie przeczuwając zasadzki, wszedł pod wóz aby zbadać przyczynę defektu. Gdy po chwili wynurzył się, ujrzał ośm luf rewolwerów, skierowanych w jego stronę. Bez słowa oporu poddał się policjantom, którzy odwieźli go jednym z wozów do więzienia śledczego.

Policja jest przekonana, że Barry jest sprawcą i organizatorem uprowadzenia synka Lindbergha. Znaleziono u niego plan willi Lindberghów ze strzałką do pokoju dziecka. Farma Barry'ego znajduje się w najbliższym sąsiedztwie willi sławnego lotnika.

Na Święta Bożego Narodzenia zakup dla siebie i dla swego przyjaciela „Kalendarz Gazety Polskiej“ na r. 1933.

NOWOCZEŚNI TEMPLARJUSZE

357

— Do śmierci nie ma wiele — odparł głosem tajemniczym.

— Zdaje mi się, że zapatrujecie się za czarno na tę sprawę, bracie. Dr. Lorenc był dziś wieczorem u mnie i opowiadał mi, że jego wysokości znowu lepiej. Zresztą przestrzegłem naszego młodego brata, żeby z nadto się nie wdawał z ministrem. Zdaje mi się, jakoby ten chciał go protegować.

Czarownik słuchał uważnie.

— To dziwne, mistrzu — jak?

— To było tylko przypuszczenie — przerwał mistrz tajemniczemu starcowi. Ale mniejsza o to, główna rzecz, abyśmy pilnie ważne wiadomości mogli donieść w jak najkrótszym czasie.

— Dobrze — odparł starzec — chodźmy do zamku.

— Do kogo?

— Do Jana Sennickiego — on jeszcze pracuje nad tym tajemniczym wynalazkiem. Wczoraj mówił mi że dziś już może uda mu się skończyć.

Radca podszedł do drzwi. Za nim szedł Lankiewicz szybko zarzucawszy płaszcz na siebie. Nim jednak wyszedł na dwór, starzec obejrzał się po sieni.

— Jej nie ma — mruzczał — będzie prawdopodobnie znowu u góry w zamku, nie szkodzi, ten kawałek pójdę sam.

Chwylił latarnię i poszedł za sędzią, który był w ogrodzie. Wkrótce byli przy wodzie i za chwilę słychać już było pluskanie wiosła. Z podniesioną latarnią wstąpił starzec na żelazne schody a sędzia Horyński postępował za nim. Po długiej i dla starców dość uciążliwej drodze przybyli wreszcie do sklepienia, gdzie pod drzwiami trzymał straż jeden z braci zakon. Znowu szli w górę. Do górnego piętra dotarłszy, Horyński wskazał na jedne drzwi w murze i rzekł:

— Niedawno rewidowaliście te mechaniczne przyrządy, bardzo to dobre, nie można być nigdy pewnym, czy nie będziemy ich kiedyś potrzebowali.

Stary spoglądał zdziwiony i przestraszony.

— Co, te stalowe kościotrupy?

— A tak, wypróbowaliście przecież, czy funkcjonują?

Stary człowiek udawał, że dobrze nie rozumie.

— Byłem wprawdzie w zamku, w bibliotece nie byłem już od kilku miesięcy — odparł.

Teraz stanął stary mistrz zdziwiony.

— Bracie, maszyny były w ruchu.

— Niemożliwe, mistrzu.

— No to chodźcie i zobaczcie sami.

Starzec zbliżył się do muru. Zaraz potem dał się słyszeć turkot i kamienie zdawały się poruszać. Wtem ukazał się długi ciemny kurytarz. Z widoczną niecierpliwością zapalił starzec na nowo latarnię i szedł za Horyńskim, podczas gdy drzwi jakby jakąś tajemniczą ręką poruszane same powoli się zamknęły. W milczeniu obaj postępowali naprzód. Naraz zatrzymał się radca. Szybko otworzył małe drzwi boczne.

— Tu patrzajcie sami — rzekł ponownie.

Kręcąc głową zbliżył się stary czarodziej. Podnosząc latarnię przyglądał się stalowemu kościotrupowi, którego ramiona śmiercią zagrażały owej straszliwej nocy szpiegowi ministra Czarodziej zdawał się bać tego straszego instrumentu. Szybko zbliżył się i oglądał kilka drutów, które mi szkie-

ZY

1\$630
13\$310
5\$35
42\$752
3\$257
7\$270
8\$014
3\$526
2\$634
1\$116

Niebywałe okrucieństwo bandytów.

Żywce palona. — Pięć godzin pod grozą śmierci.

Lublin. — We wsi Zdziechowice pow. janowskiego dokonano napadu bandyckiego, przewyższającego swem okrucieństwem wszystkie dotychczasowe napady.

Oto w nocy do domu gospodarza Wojciecha Styki wtargnęło 10 uzbrojonych w karabiny i rewolwery bandytów. Złoczyńcy wylamali drzwi, steroryzowali domowników, zmuszając ich do wskazania gdzie są ukryte pieniądze. Żonę Styki bandyci zabrali do komory, zniewolili, a następnie poszli ją torturować. Nieszczęśliwa kobieta nie udzieliła im jednak żadnych wskazówek. Wówczas bandyci oblali ją naftą i podpaliili. Wskutek poparzenia Stykowa zemdlala. Wówczas bandyci ugasiili płomień i rozpoczęli plondrowanie domu, trzymając przez 5 godzin domowników pod lufami karabinów i rewolwerów. Przed brzaskiem bandyci znalazły kosztowności i pieniądze, zrabowali je i zbiegli.

W międzyczasie druga część bandytów, stojących na straży, zamordowała sąsiada Styków, Mateusza Widza, który słysząc krzyki, szedł do domu sąsiadów z pomocą.

Wypadek ten wywołał w całym powiecie niebywałe wrażenie.

Aparat do masowego tępienia komarów.

Paryż. — 18-letnia córka znanego fizyka francuskiego Gourdaina, Germaina, dokonała wynalazku, który umożliwi radykalne tępienie w krótkim czasie olbrzymich mas komarów.

Pracując stale w laboratorium swego ojca, p. Germaine Gourdain zauważyła, że promienie ultrafioletowe, które często się posługiwała podczas swoich eksperymentów, posiadają właściwość silnego przyciągania wszelkiego rodzaju skrzydlatych owadów. Na podstawie tej obserwacji skonstruowała specjalną lampę, zaopatrzoną w pompę i worek, która okazała się doskonałym aparatem do łapania i tępienia komarów.

Pierwszą próbę przeprowadzono w kąpielisku St. Marie de la Mer, która to miejscowość szczególnie cierpi na plagę komarów. W ciągu jednej godziny przy pomocy tego aparatu złapano i unieszkodliwiono 40 funtów tego niezwykle dokuczliwego gatunku owadów.

Katastrofalna epidemia śpiączki w Rumunii.

Bukareszt. — We wschodniej części Rumunii, zwłaszcza zaś w Bessarabji wybuchła obecnie epidemia śpiączki, na którą chorują zwłaszcza osoby poniżej lat 30.

Władze obawiają się rozszerzenia się tej choroby także i na inne części Rumunii. Nadchodzące obecnie z Jassów do Bukaresztu wiadomości o przebiegu tej choroby, brzmią katastrofalnie. Chorych umieszczono w szpitalach epidemicznych.

10-lecie Kemala Paszy..

W tych dniach Kemal Pasza, dyktator Turcji, święcił 10-lecie swych rządów. Od czasu zwycięstwa nad wojskami greckimi w Anatolji, Kemal Pasza odgrywa decydującą rolę w życiu Turcji. W r. 1923 otrzymał tytuł prezydenta, a potem tytuł kalifa. Dzięki jego staraniom zniesiono w Turcji trybunały religijne, czyli t. zw. shehi, oraz zamknięto klasztory i szkoły mahometańskie. Wprowadzono zupełnie nowoczesny system wychowania.

W swoich stosunkach zagranicznych Turcja orjentowała się głównie w kierunku Rosji, a potem dopiero zwróciła się do Włoch. Ostatnie miesiące przyniosły zbliżenie do Grecji, które stanowiło sensację na Bałkanach.

Wprowadzono przymus nauczania, zniesiono wielożeństwo i doprowadzono do emancypacji kobiety. Oczywiście reformy, wprowadzone przez Kemala Paszę, napotkały nieraz na gwałtowny opór, ale jego żelazna wola przewyciężyła stale wszelkie przeszkody.

Czan-Kai-Czek... „Mussolinim“ chińskim.

Moskwa. — Specjalny korespondent pisma japońskiego «Osaka Mai Niezi» donosi z Han-Kou, że Czhan-Kai-Czek dąży do odegrania roli chińskiego Mussoliniego i podporządkowania sowieckiej prowincji Han-Kou.

Czhan-Kai-Czek, widząc niemożliwość odebrania Mandżurji i zawarcia porozumienia z rządem kanton-skim i ugrupowaniami militarnymi północnych prowincji, opracowuje plan rozbudzenia w Chinach ruchu faszystowskiego.

Ruch faszystowski objąłby początkowo prowincję Han-Kou, skąd wpływy rozszerzałyby się następnie na całe Chiny. Czhan-Kai-Czek koncentruje w rejonie Han-Kou wszystkie swoje wojska i wyznacza zwolenników swoich na wyższe stanowiska w prowincji Hu-Bej.

Ruch faszystowski poparty byłby narazie 120 tysiącami jego zwolenników, przy pomocy których Czhan-Kai-Czek ogłosiłby dyktaturę w Chinach.

Film polski w Nowym Jorku

Nowy Jork. — (PAT): — Pod protektorem generalnego konsula polskiego i w obecności przedstawicieli korpusu konsularnego i prasy zagranicznej odbyło się otwarcie polskiego działu filmowego w towarzystwie American Capital Film Exchange.

Dział zainicjowany i założony jest przez inż. Starczewskiego.

Podczas uroczystości otwarcia biura wyświetlano film polski «Bezimienni bohaterowie».

Fakt powyższy uważany jest tutaj za dowód ekspansji i realizacji polskich możliwości eksportowych na terenie Stanów Zjednoczonych.

Gwałtowna agitacja Arabów przeciw chrześcijanom w Palestynie.

Jerozolima. — Od kilku tygodni jest Palestyna widownią ostrej kampanji mahometan przeciwko chrześcijanom. Przywódcą tej akcji jest szeik w Jaffie i redaktor pisma «Al Dehiamia Al Islamia». Mahometanie domagają się postawienia im do dyspozycji wielkiej liczby posad w urzędach publicznych, zwalczając chrześcijan, jako «zwolenników imperjalizmu europejskiego».

W szczególności atakuje wyżej wspomniane pismo arcybiskupa grecko-katolickiego w Galilei msgr. H. Jjara za jego rzekome wyrażenie się na kongresie eucharystycznym w Dublinie, jakoby mniejszość chrześcijańska w Ziemi Świętej nie była dostatecznie chroniona ze strony władzy mandatowej od pogroźek mahometan. Angielski wysoki komisarjat w Jerozolimie nie przedsięwziął dotąd żadnych środków, któreby zlikwidowały ten wrogi nastrój mahometan, zwrócony przeciwko chrześcijanom.

Estoński Sąd Najwyższy Zarejestrował Klub... Nudystów.

Sąd państwowy w Estonji zaanulował rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i ministra sprawiedliwości, które odmówiło zarejestrowania towarzystwa nudystów. Sąd stanął na stanowisku, że narazie nie widzi powodu do ingerencji i nie znajduje podstaw do odmówienia zarejestrowania takiego towarzystwa.

Jadwiga Lachowska wraca do Singapore

Znakomita śpiewaczka światowej sławy, odtwórczyni «Carmen». Jadwiga Lachowska opuściła po kilkotygodniowym pobycie w Warszawie, udając się do Poznania, gdzie śpiewać będzie Carmene.

Z Poznania artystka jedzie do Berlina, aby naśpiewać płyty gramofonowe, a następnie do Paryża i Hiszpanji na tournée koncertowe. Po odbyciu tych koncertów p. Lachowska pożegna znowu Europę na czas dłuższy i powróci do Singapore, gdzie stale mieszka ze swym mężem.

Wielka kolonia akademicka wystawiona na licytację.

Warszawa. — W najbliższym czasie wystawiona będzie na licytację wielka kolonia akademicka, obejmująca szereg monumentalnych gmachów. — Sprawa ta jest już ułożona i omówiona między Bankiem Gosp. Kraj., a przymusowym zarządcą kolonii adw. Radlickim. Kolonia ma być najprawdopodobniej nabyta przez ministerstwo oświaty. W ten sposób wspaniała kolonia akademicka przeszłaby z rąk centrali Bratniej Pomocy w posiadanie B. G. K.

let połączony był z żelaznym pudłem. Potem wyprostował się, a na jego kamiennej twarzy malował się wielki kłopot.

— Macie rację — rzekł — szkielet był w ruhu.

— I u innych machin zauważyć to można — rzekł mistrz — jakiś wolnomularz musiał tu być.

— Ale kto to mógł być — krzyknął Lankiewicz przerażony — prócz was i mnie nikt tych wejść nie zna, jakże to było możliwym, że tu ktoś wszedł i żywy wyszedł.

Stary mistrz potrząsnął głową.

— To jest dla mnie zagadką, jedno tylko jest pewne, między nami jest szpieg, zdrajca.

Stary Lankiewicz patrzył przed siebie.

— Nie mówcie tego — rzekł — możliwe, że moja córka Anna wtargnęła tutaj, ta dziewczyna zna wszystkie potajemne wejścia.

— O nie, ona tu nie była, stanowczo byłaby coś wspomniała o tem tajemniczym zdarzeniu.

Ona jest bardzo dziwna — odparł starzec — ona mi nawet wszystko nie mówi, tylko dopiero gdy ją zapytam.

— A czy wtedy powiedziała?

— Z pewnością — odparł Lankiewicz — Anna przedemną nie kłamie, prędzej umarłaby jak skłamała.

— Więc dobrze, spytaj się czy tu była.

— Nie dziwiłoby mnie gdyby tak było. Anna jest bardzo zręczną. Lekkim ruchem byłaby uszła objęciom szkieletu. O Boże w jakim ona musiała być niebezpieczeństwie — dodał.

Przy tych słowach czarownik nachylił się ponownie i znowu wszystko było w porządku. Obaj mężczyźni opuścili miejsce, aby w innym miejscu nie nastąpić na podobny mechanizm. Tu stał drugi kościotrup, przy którym te same czynności pełnił Lankiewicz.

— Teraz wszystko w porządku — rzekł — straszliwi stróże naszych dokumentów mogą na nowo podjąć swoją czynność w razie gdyby nawet we większej ilości ludzie tutaj wtargnąć mieli.

Radca sądowy przytakiwał głową.

— Miejmy nadzieję, że taki wypadek nie zajdzie — rzekł spokojnie.

Znowu dwaj mężczyźni znajdowali się w kurytarzu. I znowu szli po krytych schodach do góry, aż stanęli przy potężnych drzwiach. Chwilę nastawili ucha. Dokładnie usłyszeli pukanie młotkiem, jakby z wielkiej odległości.

— Zastaniemy go przy robocie — szeptał czarodziej.

Sędzia otworzył drzwi i po cichu przestąpił próg. Komnata była niezmiernie wysoka, gdyż dach pałacu jak to bywa u starych budowli, wysoko był wzniesiony. Teraz skrzyli obaj mężczyźni w prawo. Odgłos pukania dochodził im teraz dość wyraźnie, równocześnie latarnia rzuciła smugę słabego światła na kryjówkę, której drzwi tylko przykryte były. Naraz pukanie ustało. Równocześnie prawie drzwi otworzyły się szerzej i ukazał się zdziwiony późnemi odwiedzinami Jan Sennicki. Poznał ich i radosny uśmiech przebiegł po jego twarzy. Serdecznie odpowiedział zwykłym tajemniczym uściśnięciem dłoni, poczem usunął się z respektem w głąb komnaty do której wstąpił sędzia i Lankiewicz. I tu paliła się lampa; oświecała jednak tylko dolną część tajemniczej maszyny, podczas gdy górna jej część

zakryta była białym sukniem. Widać było tylko dwie wielkie metalowe śruby skrzydlate, na które widocznie pracował młody mechanik. Sędzia spojrział na górę. Ale tu panowała ciemność, gdyż światło lampki było zbyt słabe. Przyjaźnie poklepał Jana po ramieniu i rzekł:

— Biedny bracie, umarłeś dla świata, ale chociaż nie możesz tutaj żyć w obczyźnie będziesz prowadził płodne życie.

Młody mechanik smutnie patrzył przed siebie. Twarz jego była smutna i zdawało się jakoby wargi jego drgały. Sędzia poznał, że wspomnienie przeszłości niemile go dotknęło.

— Bracie — rzekł wskazując na śruby — wciąż jeszcze jesteście tem zajęci?

Jan spojrział na górę. Pierś jego zdawała się silniej falować i postać jego wyprostowała się.

— Dzieło skończone, jeszcze kilka uderzeń młotkiem, a można będzie zrobić użytek z dzieła naszego genialnego mistrza — na pożytek łoży.

Sędzia patrzył zdziwiony na mówiącego.

— Za kilka dni można już będzie maszyny tej używać — rzekł Jan — ja sam zrobię próbę tej czynności, która ma uniemożliwić wszelkie zakusy naszych wrogów, obliczone na zniszczenie nas.

— Dobrze, wiecie przecież że nasze wiadomości nieraz przetrzymano, że sprawozdania pilne nie dochodziły do głównej łoży, teraz zaś zupełnie jesteśmy odcięci od naszych braci. — Czarny gabinet ministra znowu działa.

— Ale już nie długo — odparł — młody mechanik, w nocy w niedzielę dowiódł wam, że posiadamy sposób zrobić nieszkodliwymi wszelkie środkami ministra — i wyśmiać je.

— A zatem w niedzielę w nocy — rzekł sędzia prawie mechanicznie, — Przedtem muszę załatwić jednak jeszcze kilka przygotowanych formalności i do pomocy muszę poprosić braci służących — rzekł Jan.

— Owej nocy rozstrzygnie się, czy dzieło to coś warte — a mam nadzieję że tak.

Młody mechanik mówił tak przekonywująco, że sędzia nie miał powodu niedowierzać mu. Miał przecieć takie zaufanie do niego, którego prawie serce znał dokładnie i w którego duszy mógł czytać jak w otwartej książce.

— W niedzielę w nocy będę tutaj — rzekł — w którym czasie zamierzacie próbę wykonać?

— O północy.

— Dobrze, przyjdę i tylko nasz przyjaciel, stary Lankiewicz będzie nam towarzyszył.

Zaraz potem opuścili pracownię obaj starcy i wkrótce byli już na pierwszym piętrze zamczyska. Właśnie czarownik zamierzał otworzyć drzwi do sklepienia gdy nagle radca powstrzymał jego rękę.

— Stój — szeptał — kto tam?

Zdumiony spojrział czarownik na górę. Czy tam nie poruszał się cień ludzki? W długiej białej do ziemi spadającej szacie podobna do łabędzia sunęła wysoka postać, której głowa jakoby w jakichś mgłach się unosiła.

— To Anna — rzekł stary Lankiewicz.

— To możecie się zaraz zapytać waszej córki, wiecie już.

Lankiewicz podniósł latarkę, która oświeciła jaskrawo jego trupią twarz. Zamaskowana postać dziewczęcia stanęła była, teraz podbiegła szybko.

Biuletyn Związku Towarzystw Polskich „KULTURA“.

Listy i przesyłki należy wysyłać pod adresem „KULTURA“ Curitiba — Caixa p. 313

VII-my Zjazd Związku Towarzystw „Kultury“

Zwołuje Zarząd na 6 i 7-go Stycznia 1933 roku do Ponta Grossy.

RODACY!

Już czas, żebyśmy stanęli do systematycznej i twórczej pracy nie tylko w poszczególnych towarzystwach, rozsianych na obszarze południowych stanów Brazylii, ale i w naszym „Związku Towarzystw Kultura“.

Czas zerwać z apatią, z naszym polskim „jakoś to będzie“, czas, żeby nasze wysiłki twórczej pracy dla dobra ogółu przez koordynację spotęgować. Nie wolno nam narzekać, utyskiwać lub nawet ubolewać, że krzewi się zło społeczne, a nie stają z nim do walki ci lub inni, że nikt nas w pracy nie wyrecza, że znikąd nie mamy pomocy.

Przecież ze słabostkami i mągajstwem! Posiadając wzajemne zaufanie i wiarę w nasze siły, działamy wiele, gdy staniami do pracy razem, jako zorganizowana gromada.

Walka ze złem w pojedynkę, walka niezorganizowana, a częstokroć nawet chaotyczna, nie była i nie jest skutecznym lekarstwem.

Rodacy i Obywatele!

Zarząd „Związku Towarzystw Kultury“ wzywa Was na zjazd i jest pewnym, że na apel odpowiedziecie czynem, stawicie się jako karna drużyna, i staniecie do pracy dla własnego dobra i przyszłych naszych pokoleń.

W dniach 6 i 7 stycznia 1933 roku, odbędzie się w Ponta Grossie „SIÓDMY ZJAZD TOWARZYSTW POLSKICH KULTURA“. Na miejsce Zjazdu wybrano Ponta Grossę jako miasta łączącego w samym sercu Parany i dlatego dogodnego dla całej polskiej kolonii.

Moment obecny jest bardzo ważny dla całej kolonii polskiej i dlatego słusznym i koniecznym jest, aby Zjazd „Kultury“ zgromadził jak najwięcej naszych rodaków w celu naradzenia się nad wspólnymi bolączkami i zagadnieniami. Winniśmy zjechać się w celu skierowania naszych śpiących energii w kierunku twórczej pracy i poprawienia istniejących stosunków.

Na Zjeździe będą poruszane kwestie nader ważne dla całej tutejszej Polonii. Towarzystwa, które nie będą mogły wysłać delegatów na Zjazd, mogą pisemnie zgłosić swoje przystąpienie do „KULTURY“ i upoważnić znajome osoby do ich reprezentowania, dołączając wykaz swych potrzeb, swoje uwagi i zapatrywania w różnych sprawach.

Na zasadzie artykułu 19 i 20 statutu „KULTURY“, każde Towarzystwo, liczące od 10 do 25 członków, ma prawo wysłać jednego delegata, od 25 do 75 — dwóch delegatów, na każde następne 50 członków lub ułamek tej liczby — jednego delegata.

Upoważnienia delegatów na Zjazd „KULTURY“ winny być podpisane przez prezesa i sekretarza danego Towarzystwa.

Wobec istniejących warunków, każde Towarzystwo, pomimo że nie uiściło swych opłat członkowskich, będzie miało prawo głosu, dlatego też pokwitowania kasowe są zbyteczne i brak ich nie będzie stanowił przeszkody w uznaniu delegata.

Na Zjeździe będą poruszane sprawy organizacyjne, oświatowe, gospodarcze, polityczne i inne ważne tematy obchodzące całe nasze społeczeństwo na wychodźstwie.

Każdy polak, któremu leży na sercu dobro naszej kolonii winien się stawić na Zjazd „KULTURY“, gdzie mile będzie widziany.

Dla delegatów będą gospody, na czas trwania Zjazdu za niską opłatą. Do uczestniczenia w Zjeździe „KULTURY“ w dniach 6 i 7 stycznia w Ponta Grossie, zapraszamy wszystkie Towarzystwa polskie i gości.

STAWCIE SIĘ WIĘC WSZYSCY NA ZJEŹDZIE «KULTURY» W PONTA GROSSIE W DNIACH 6 I 7 STYCZNIA.

Kurytyba, 1 grudnia 1932 r.

Zarząd „Związku Towarzystw Kultury“.

WAŻNE: Referaty, listy, uwagi i zgłoszenia na Zjazd prosimy wysyłać pod adresem Zarządu „KULTURY“ — Curitiba — Caixa postal 313, lub w ostatniej chwili do Ponta Grossa — Caixa postal 174.

NAJLEPSZY PREZENT
na Święta Bezego Narodzenia i najlepsza książka
do czytania jest
nasz Kalendarz na rok 1933.
Do nabycia u naszych agentów po wszystkich miastach i kolonjach.

CIA COLONISADORA E MERCANTIL PARANAENSE S. A.

PARAŃSKA SPÓŁKA KOLONIZACYJNO-HANDLOWA T. A.

WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZY
Zgodnie z Art. 13 Statutów Twa. mamy zaszczyt zwołać pp. Akcjonariuszy na Zwykłe walne Zebranie, które odbędzie się w Ponta Grossa w dniu 8 stycznia 1933 r. o godz. 9 rano w salach Twa Polskiego „ODRODZENIE“ w celu przyjęcia do wiadomości sprawozdań Rady Administracyjnej i Dyrekcji, orzeczenia Komisji Rewizyjnej i powzięcia ważnych uchwał związanych z rozwojem Spółki. Tych, którzy nie będą mogli przybyć na Walne Zebranie, prosimy o upoważnienie jednego z akcjonariuszy do reprezentowania. Upoważnienia przesyłać piśmiennie.
Kurytyba, 24 listopada 1932 r.

Za Radę Administracyjną
STANISŁAW KRASIŃSKI
Prezes.

WEZWANIE.
Zarząd Spółki wzywa pp. Akcjonariuszy do uiszczenia zaległych rat nabytych akcji, ponieważ wszystkie raty powinny być wpłacone do dnia 31 grudnia 1932 r.
Zgodnie z § 2m. Art. 6-go Statutów, Zarząd wyjaśnia, że niezapłacone całkowicie akcje, będzie zmuszonym sprzedać w drodze licytacji po dniu 1-go stycznia 1933 r.
ZARZĄD
MARJAN HESSEL
STEFAN WOLSKI
Kurytyba, 24 listopada 1932 r.
Caixa Postal 222

**KĄCIK
Dla Gospodyń.**
**MAKARON ZAPIEKANY
Z POMIDORAMI.**
Do trzech filiżanek pomidorów wsypać ćwierć łyżeczki soli i okrasić dwiema łyżkami roztopionego tłuszczu. Pomidory naprzemian z dwiema filiżankami ugotowanego makaronu poukładać warstwami w naczyniu do pieczenia wymaszczonego naleyście. Posypać z wierzchu okruszyną mi chleba i piec przez dwadzieścia minut w temperaturze 500 stopni Fahrneheita. Wystarczy na sześć porcyj.
SMAŻONE BRZOSKWINIE.
Przekrajając je na pół, wyjąć

pestki, skórek nie obierać. Stopić dwie łyżki masła, smażyć brzoskwinie, rozcięciem kładąc na patelnie, przewrócić na drugą stronę. Gdy są miękkie ułożyć na talerz, posypać cukrem, jeżeli chce się podać na deser. Można podawać również i do mięsa.

**CIASTO ZAPIEKANE
Z BRZOSKWINIAMI.**
Trzy łyżki przesianej mąki, sześć łyżek cukru i kwartowy słoik brzoskwiń — wszystko razem wymieszać, a następnie włożyć do dosyć głębokiego naczynia do pieczenia *poprzednio dobrze masłem wysmarowanego. Pokryć cienkim arkuszem ciasta, zrobionego z jednej filiżanki mąki, trzeciej części filiżanki masła

lub tłuszczu, pół łyżeczki soli i odpowiedniej ilości zimnej wody. Brzegi ciasta pozawijać naokoło brzegów naczynia do pieczenia, dobrze widelcem pozaciśkać, aby sok z ciasta nie uchodził, środkiem poprzekłuwać ciasto widelcem w kilku miejscach i następnie piec w temperaturze 350-ciu stopni przez dwadzieścia pięć minut. Ciasto to jest również smaczne na gorąco, jak i na zimno, a da się znacznie dłużej przetrzymać, niż zwyczajne «paje».

KAPUSTA Z POMIDORAMI.
Uszatkować średnią główkę kapusty i usiekać drobno jedną dużą cebulę, poczem zalać wrzącą wodą na piętnaście minut, a wtedy kapustę z wody wycisnąć, dodać do niej ćwierć funta drobno pokrajanej i na biało przesmażonej słoniny, lub dużą łyżkę masła, przykryć pokrywą i dusić na bardzo małym ogniu z dodatkiem małej ilości wody. Gdy kapusta w ten sposób pogotuje się z dziesięć lub piętnaście minut, włożyć do niej cztery średnie pomidory, pokrajane na kawałki, przykryć i dusić dalej aż do miękkości, często potrażając rondlem i mieszając, aby się nie przypaliło. — Tuż przed wydaniem na stół zaprawić łyżką mąki zasmażonej na biało z łyżką masła. Gdyby kapusta była nie dość kwaśna, dodać cieniutko pokrajane kwaśne jabłko na kwadrans przed wydaniem na stół.

HUMOR
Pomysłowy żebrak.
— Winszuję szanownemu panu Nowego Roku?
— Co? Z początkiem grudnia winszujesz mi Nowego Roku?
— Ponieważ jestem w wielkiej potrzebie, to chciałem pana prosić o zaliczkę na jałmużnę noworoczną!
Prawdomówny.
— Panie! Przez moje wargi nie przeszło ani jedno kłamstwo!
— Wierzę panu! Pan mówi przecież przez nos!

Ponad Tęczą.

Powieść osnuta na tle zdarzeń rozegranych w Brazylii.

12) (Ciąg dalszy).
Niesławski ścisnął i przerażony gonitwą, biegł szybko, jakby mu skrzydeł przybyło, tak że wkrótce dystans między nim a prześladowcami zaczął się zwiększać. Wkrótce usłyszał jak jeden z nich zawołał głosem przerywanym przez wściekłość i zmęczenie: — Wracajmy do «automovełu», ta bestja goni niby drugi Wiśnik!
Przerażony kapitalista pędził na oślep i wkrótce wpadł w wąską uliczkę, nakszalt polnej drożyny, przy której bokach rosły gęstym żywopłotem cierniste żółte kwitnące krzewy. Drożyna ta zdawała się nie mieć końca, lecz wiała się węzłem między polami, na których rozsypane były gdzieś niedziedzi domki podmiejskie. Raptem Niesławski usłyszał sapanie i huk motoru tuż za sobą. Promień światła rzucony reflektorem, oświecił wybiłą drożynę. Młody człowiek zrozpaczony, zebrał się w sobie, wzbili się niby kula w powietrze i wspaniałym skokiem, godnym pierwszorzędnego akrobaty, przesadził żywopłot. Zdawało mu się że leci w przepaść bez dna, upadek wydał mu się trwający wieki, lecz raptem poczuł gluche uderzenie, straszliwy ból a potem zapomnienie, cisza i stan zupełnego bezwładu owidniały jego jestestwem. Gdy Niesławski przyszedł do siebie, usłyszał szczerkanie wściekle psa, przechodzące czasami w wściekły charkot lub przereźliwe wycie. Usiłował się podnieść, lecz straszliwy ból w wywichniętej nodze i ogólne potłuczenie ciała, nie pozwoliły mu ruszyć się z miejsca. Sycząc z bólu i stękając obejrzał się i przy promieniach wschodzącego słońca rozpoznał że znajduje się w jakimś bardzo głębokim dole otoczonym gęstymi krzakami bambusu. Na dnie tej rozpadliny leżały posłuchane cegły, ułamki garnków glinianych paczki po sardynkach, pierze z drobiu, wnętrzności kurze, obierzyny ziemniaków i różnorodne resztki pożywienia, w stanie rozkładu. Nieznosny zapach przyprawił go o mdłości, a z pewnością byłby zemdlął, gdyby nie wołanie niewiasty, stojącej w skraju przepaści. Stępnąła, która wymachując energicznie rękami przemawiała głośno do Niesławskiego po portugalsku, czego z powodu osłabienia i nieznaności prawie zupełnej miejscowego języka, nie rozumiał ani jednego słowa. Mały, kulawy, ślepy na jedno oko piesek, o wyszarzanej rudowej sierści, szczerzał zawzięcie przyskakując z wściekłością do jamy. Niesławski patrzył się

pilnie i widział, że kobieta mówiąca do niego jest młoda, zgrabna i pięknie zbudowana. Za cały przyrodziwek miała na sobie szcuppłą koszulę, sięgającą jej ledwie powyżej kolan. Cała postać sprawiała wrażenie elastyczności i harmonii, a mimo szczupłych wymiarów toczono krztałty zwiastowały niezwykłą siłę. Barwa cery przypominająca stare brzozy, zwiastowały domieszki i to silną krew afrykańskiej, co potwierdzały dźwięki mowy gardłowej, nieco chrapliwej, niby jakaś fałszywa nuta, w harmonijnej melodji. Wyrazy zawierające dźwięk «r», wypadały z ust jak vace, a brzmiały wyraźnie jak «h». Rysy twarzy były jednak regularne, jak u kamei greckiej, oczy gorejące jak dwie gwiazdy na nieboskłoniu afrykańskim, lecz włosy mimo rozpaczliwego czesania, ustawicznego zwilżania wodą, naciągnięte w sztuczną fryzurę, były zupełnie murzyńskie. Dziewczyna zmęczona, czy też znudzona wołaniem, zsunęła się zgrabnie niby młoda pantera po urwistej ścianie dołu i przybliżyła się drząc widocznie ze strachu do Niesławskiego, który zeszytniały, obojętny patrzył się, widząc jakby przez mgłę interlokutorkę. Brązowa piękność przybliżyła się jeszcze więcej i poczęła natarczywie pytać Niesławskiego kto jest i skąd wziął się o tej porze w tej bezdennej jamie.
Ranny skupił całą siłę woli i zrozumiałszy całą śmieszność swego położenia, starał się łamaną portugalszczyzną dać konieczne wyjaśnienia.
Piękna mulatka widząc bezbronność swego gościa, który zjawił się w tak dziwny sposób w jej królestwie, upewniła się zupełnie i poczęła mówić spokojnie ale głośno z dziwną wprawą i szybkością.
Mały piesek, słysząc że przyjacielską rozmowę, przestał szczerkać, ziewnął szeroko i głośno, a pomerdawszy obowiązkowo pokraccnym ogonem powłócił się znudzony, jakby po odbyciu nudnej ale koniecznej wizyty, gdzieś daleko w głąb posiadłości.
Młoda dziewczyna zrozumiałszy piątę przez dziesiąte opowiadania Niesławskiego, wpadła w szalony humor i niespodziewanie ryknęła dzikim śmiechem. Rżała niby żrebica, biła się z wierzchu czarnymi od spodu żółtawymi dłońmi, po udach i tarzała się po gnijących odpadkach, nie zważając na swą jedwabną, ubraną ko ronkami koszulę, nieco jednak za szcuppłą na jej elastyczne kształty, a robiąc wrażenie że jest ściągająca z młodziej siostry.
Raptem zawołała: — «Espere vagabundo», — zebrała się w sobie i pelzając zgrabnie niby koralowa żmija, wydołała się po prostopadłych ścianach dołu, wyskoczyła zeń i niby strzała wypuszczona z łuku, przepadła w zaroślach.
Niesławski obojętny, zziębnięty, zdrętwiały leżał na dnie swego pachnącego więzienia i usypiał na poly.

Słońce wydobywszy się z osłony mgieł, które zaróżowione niby drobne obłoki, albo kurtyny gazowe w jakimś zaczarowanym balecie, rozsuwały się szybko, przypatrywał się błękitnemu niebu.
Nagle niby dwa miniaturowe aeroplany, przesyłowały nad dołem dwa wspaniałe okazy motyli, zwanego siedmiokropkiem kurytybskim (abderyta kurytybiensis puscudeus de Linné). Ich obrzynie błękitne, znaczone siedmiu parami złotych kropek, nie poruszały się prawie, lecz cudne stworzonka szybowały z niesłychanym wdziękiem, unosząc się wysoko, na tle jaśniejącego nieba.
Niesławski zachwycony, trawiony gorączką, zapomniał o wszystkim i obserwował z radosnym zdziwieniem ewolucje tych żywych samców.
Został wyrwany z marzeń i kontemplacji głosami rozmowy przybliżającej się do dołu.
Dziewczyna wracała w towarzystwie kobiety starszej z twarzy czarnej niby dobrze wyczyszczony trzewik, a tak pomarszczonej, że trudno było się dopatrzeć rysów w tej niby wplastykowej mapie, poprzerywanej bruzdami zmarszczek niby siecią rzek, ożywioną różnemi wzgórzami i rozpadlinami. Siwe kudły krótkich, skręconych u skotłumionych włosów, zwiazane jakąś dainną sztuką z tyłu głowy, jaskrawo czerwona wstążka, sterczała na podłużnej głowie. Żywe czarne oczy błyszczały między wzgórzem spłaszczonego nosa, ale cała postać, mimo widocznych znaków posuniętej starości, zadziwiała niezwykłą siłą i elastycznością. Stara murzynka, ubrana w granatową w żółte kwiatki, drylichową, czy płócienną suknię, wcale dostojną, a zrobioną z powłoki jakiejś odwiecznej kanapy ruszała się szybko, niby osiemnastoletnia kobieta. W ustach dymił się jej szczególny papieros, zawinięty w liść kukurydziany, a kilka podobnych zwitków, sterczało za wielkim brązowym uchem.
Obie niosły jakieś drągi, szuury i łopaty. Teraz stara powodowana ciekawością zsunęła się wprawnie i szybko w głąb dołu i pykając cuchnącym dymkiem zbliżyła swą twarz do twarzy Niesławskiego, wiercącego wzrokiem rozgniewanej żararaki.
Niesławski hipnotyzowany czarnemi ślepiami i żółtawą barwą białek, patrzył bez słowa i ruchu w czarną, złośliwą twarz. Jakies przykre uczucie płało mu się w umyśle. Męcząc się, w twarzy tej afrykańskiej, rozpoznał ku swemu przerażeniu rysy rodznej, dostojnej ciotki, która w całej okolicy, dla długowieczności, niespożytej zębem czasu, znana była pod mianem piramidy.
(Ciąg dalszy nastąpi).

359
alowe sru-
Sędzia
było zbyt
tuż żyć
la smutna
pomnienie
eście tem
i postać
a będzie
łóży.
eki Jan—
ie zakusy
rzymano,
zupelnie
vu działa.
w nie-
wszelkie
hanicznie,
nych for-
an.
m nadzie-
l powodu
prawie
j książce.
sie zamie-
z będzie
z na pier-
drzwi do
się cień
łabędzia
unosila,
piątwarz,
bko.

Płyty, zabawki, przyrządy elektryczne, przyrządy do radio-stacji etc. Sz. Pan znajdzie po cenach niskich w

Laboratorio de Radio

AV. JOÃO PESSOA, 108
PHONE, 953

REK

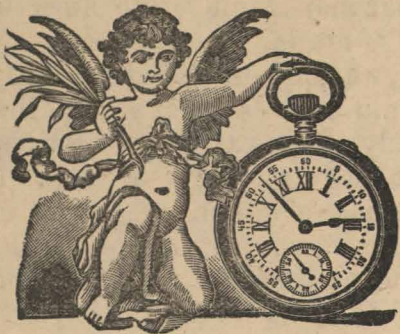
CURITIBA
Paraná

Casa Suissa

Alberto Schoneweg

Zakład zegarmistrzowski i skład towarów złotniczych. Rok założenia firmy 1882

Rua São Francisco, 35 — Curitiba

Wyroby złote, srebrne, biżuteria i artykuły alienidowe.

Zegarki, łańcuszki, ozdoby brylantowe, obrączki ślubne, broszki, naszyjniki i t. d. Okulary i cwikiery w ogromnym wyborze

Różnorodny wybór gustownych przedmiotów, droższych i tańszych, na upominki ślubne i inne.

Naprawy wykonuje się pod gwarancją i po cenach przystępnych

„Cruzeiro“ i (Surpresa)

jedynie maki, które powinny być używane przez wszystkich, którzy dbają o swe zdrowie.

Młyn w Joinville (Caixa Postal, 110)

AGENCI W KURYTYBIE

LATTES & Cia.

Caixa Postal, 253 - Telefon 7-2-2 - Praça Zacharias, 5 - Curitiba

Zakład Jubilerski i Zegarmistrzowski

„A PEROLA“

Eugenio de Gellert

Łącznie z zakładem OPTICA MODERNA

Posiada zawsze na składzie wielki wybór artykułów złotych, srebrnych i alienidowych, jak: zegarki, łańcuszki, ozdoby brylantowe, obrączki ślubne, broszki, naszyjniki, okulary, cwikiery i t. d.

Otrzymał świeży bogaty wybór prześlicznych artykułów właściwych na prezenty gwiazdkowe. Ceny bardzo przystępne.

Naprawy zegarków i biżuterii wykonuje się tanio i pod gwarancją.

CURITIBA, Rua 15 de Novembro, 389.

Adres telegr.: „PEROLA“

49-52

Collegio „Novo Atheneu“

Dyrektor: Profesor ELYSIO DE OLIVEIRA VIANNA
nauczyciel francuskiego w Gimnazjum Parańskim.

INTERNAT I EKSTERNAT

Kurs początkowy, gimnazjalny i handlowy — Daktylografia. Korepetytorzy dla uczniów gimnazjalnych.

Kurs gimnazjalny w 3 latach dla młodzieńców 18-letnich lub starszych.

Lekcje DZIENNE I WIECZOROWE

RUA AQUIDABAN, N. 107 i 278.

Na choroby oczu

Collyrio Amarello

DE CHAVES

DR. LUDWIK WOLSKI
ADWOKAT
UNIAO DA VICTORIA — Paraná.

Companhia de Terras Norte do Paraná

sp. z o.o. sprzedaje ZIEMIE najlepszego gatunku (terra roxa apurada), wydająca 100 worków kukurydzy z alkra, 200 abrób kawy z 1000 krzaków

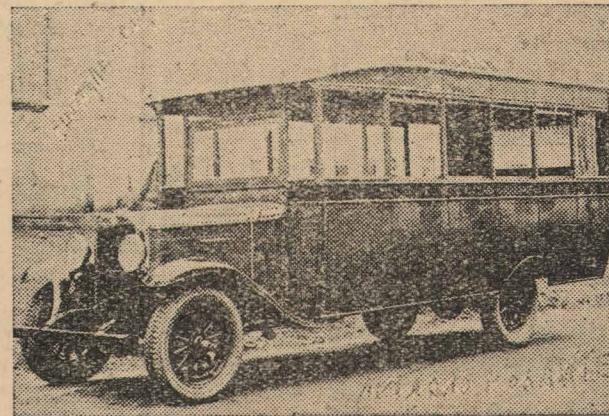
Gotówką i NA CZTEROLETNIENIE SPLATY po 400\$000 za alkier.

Dla kupujących dojazd koleją z Ourinhos lub Cambará ZADARMO, bez obowiązku kupna.

Agent upoważniony: IGNACY SZAŃKOWSKI

Cambará -- caixa p. 156 -- Paraná

Empreza auto- viação Curitiba- Campo Largo.

Celem dobrego funkcjonowania przedsiębiorstwa przewozowego, przypominamy, że podróżni winni być zaopatrzeni w bilety pasażerskie do danych miejscowości, by zagwarantować sobie przejazd. Rozkład godzin oficjalny, wyjazd z Kurytyby rano o 8,30 a wieczorem o 5,30. Z Campo Largo wyjazd rano o 8,30 a wieczorem o 4-jej godzinie.

Podróżni, którzy zażądają od Przedsiębiorstwa, by wóz zabierał ich lub odwoził do ich siedziby, zapłacą nadwyżkę proporcjonalną do oddalenia.

Za pakunki i bagaż, których fracht nie zostanie opłacony, Przedsiębiorstwo nie bierze odpowiedzialności.

Wyjazd w Kurytybie z ul. Rua Dr. Muricy Nr. 560 — Casa Palmeira. Wyjazd z Campo Largo: Hotel Brasil. Cena przejazdów:

Z Kurytyby do Campo Largo (tam i nazad)	10\$000	Z Campo Largo do Kurytyby (tam i nazad)	10\$000
Z Kurytyby do Campo Largo	6\$000	Z Campo Largo do Kurytyby	6\$000
Z Kurytyby do Rôndinha	5\$000	Z Campo Largo do Campo Comprido	4\$000
Z Kurytyby do Timbituva	4\$000	Z Campo Largo do Ferraria	3\$000
Z Kurytyby do Ferraria	3\$000	Z Campo Largo do Timbituva	2\$000
Z Kurytyby do Campo Comprido	2\$000	Z Campo Largo do Rôndinha	1\$000

EMPREZA.

OBUWIE

PRZED ZAKUPIENIEM TEGO ARTYKUŁU POSTARAJCIE SIĘ NAJPIERW ODWIEDZIĆ ZNANĄ

„Casa Ideal“

gdzie znajdziecie olbrzymi i różnorodny wybór obuwia ostatniej mody i najlepszego gatunku, męskiego, damskiego i dziecięcego, które likwidujemy po cenach najniższych, bezkonkurencyjnych.

Odwiedźcie dzisiaj jeszcze nasz sklep, aby się przekonać o prawdziwości tego ogłoszenia.

SIEDZIBA: Rua José Bonifácio n. 81
FILJE: Rua 15 de Novembro, 167
Ponta Grossa i Blumenau.

Dr. Sylvino P. de Araujo.

VORONOFF

Brazylijski wynalazek

FLUXO-SEDATINA

Kobieta jest ocaloną, KOBIETA nie będzie cierpiała więcej na kolki maciczne i jajniki, bo FLUXO SEDATINA uleczy ją w 2-3 godzinach.

KOBIETA nie straci życia z powodu porodu.

KOBIETA, nie będzie już tak cierpiała, ponieważ jej porody będą szczęśliwe, bez krwotoku i bez bólesci. Pierwszy poród nie przedstawia już niebezpieczeństwa.

KOBIETA, jednym słowem, jest uratowana, bo FLUXO-SEDATINA jest najlepszym środkiem, regulującym i uspokajającym dla chorób kobiecych, jak zatrzymanie perodu, wycieki, biały upływ, niedostateczność u dziewcząt.

Panie w wieku 45 lat muszą uniknąć napuchnięcia, reumatyzmu i innych chorób wieku krytycznego (przekwitania) i w tym celu używać FLUXO-SEDATINA.

Jest ona przepisywana przez przeszło 4 tysiące lekarzy.

JACEK DROMLEWICZ

Lekarz - Dentysta

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez w złocie i kauczuku. Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędna. Ceny przystępne. Rua Conselheiro Baradas 518, naprzeciw Kwartału Generalnego-Kurytyba

Ziemia na sprzedaż

Obszar ziemi o pojemności 185 akrów w całości lub częściowo, w miejscowości FAXINAL DO SILVA, odległość o 28 kilometrów od Palmeiry w Stanie Paraná, dokąd prowadzi bardzo dobra droga kołowa. Na ziemi tej jest dziewiczy las, „capoeiry“ pinhory i imbuje dobre już pod piłę oraz herwale dobrze pielęgnowane.

Ceny przystępne i szacowane według położenia terenu.

Informacje: ROSA NEVES MACHADO
Palmeira—Paraná. 45-32/5-33

Café Gury

PALENIE I MIELENIE KAWY.

Fortunato Leite Dias de Paiva

Telefon N° 1179. — Adres dla telegramów: „TYBA“, Rua Comendador Araujo N° 107.

Curitiba Paraná.

NOWOŚCI KSIĄŻKOWE

Kartki z podróży z Warszawy do Sahary, w Afryce 8\$000
„NA MÓRZE“ — Gdańsk — Gdynia po 5\$000 i po 4\$000
WINCENTY POGERSKI

Sangue! Sangue! Sangue

SANGUENOL

(Formuła niemiecka)

Jedyny środek, który po 20-dniowym używaniu go, zabezpieczy i uchroni każdego od suchoty. Oddziaływa następująco:

1) Ogólne spotęgowanie sił i natychmiastowy powrót apetytu.

2) Usuwa zupełnie ból głowy, bezsenność i nerwowość.

3) Zwalcza radykalnie przygnębienie nerwowe i podnieca chęć do życia.

4) Powiększa ciężar ciała aż do 3 kg

5) Odświeża całkowicie osłabiony i zagrożony suchotami organizm.

6) Daje największą odporność przy pracy fizycznej i zwiększa ciąża krwi.

Choroby raka można uniknąć, ponieważ jest to zgrupowanie potażu w pewnej części ciała.

Kalcjum rozpuszcza potaż. Sanguenol zawiera kalcjum i dzięki temu można uniknąć raka.

Sanguenol jest to wynalazek naukowy.

Przytoczone powyżej szczegóły są opinią wydaną przez lekarza Dr. Manuela Soares de Castro.

Do nabycia w całej Brazylii.

DYPLOMOWANY

Lekarz-Dentysta

Jan Skalski

posiadający długoletnią praktykę, wykonuje wszelką pracę wchodzącą w zakres dentystyki, starannie i po najniższych cenach.

Godziny przyjęć: od 8 do 12 i od 13 do 18. RUA AQUIDABAN N. 801.

Kurytyba Paraná

Poszukiwanie

Poszukiwany jest WINCENTY KOCHANSKI, który przyjechał do Brazylii 40 lat temu. Poszukuje go Czesław Kochański, syn Michalina. Ktokolwiek wiedziałby o miejscu jego pobytu lub on sam, proszony jest adresować do Redakcji Gazety Polskiej.

Zawiadomienie!

Został otwarty Instytut Kosmetyczny dla Pielęgniowania Urody.

Ul. Ermelino de Leão Nr. 24.

Leczenie wszelkich braków skóry: wągrów, rozszerzenia porów, plam, piegów, pryszczów etc. Usuwanie zmarszczek, Gimnastyka, w celu odłuszczenia lub rozwinięcia form ciała. Dla Szanownych Rodaczek, znaczny upust. Porady bezpłatne.

Pensjonat Stępniewskiej.

Podaję do wiadomości Szanownych Rodaków, że przeniosłam mój Pensjonat na ul. Aquidaban, 275. Piękne i jasne pokoje do wynajęcia, wikt dobry, smaczny. Dostarcza się obiady do domu. Ceny umiarkowane. Objady na miejscu od 1\$500 w górę. F. STĘPNIEWSKA.

Prawie za darmo.

W przydłużeniu ulicy Iguassú, o 100 metrów od linii tramwajowej można nabyć za 9:000\$000 drewniany dom z ziemią 37 metrów szer. i 60 mtr. dł. Obok sprzedaje się piękny dom murowany z ziemią 37x60 za 18:000\$. Jeszcze można nabyć ziemię 10:000 m2 za psie pieniądze. Informacje w Redakcji „Gazety Polskiej“.

Kalendarz „Gazety Polskiej“

na rok 1933 jest do nabycia:

w Porto Alegre — Av. Industrial, 710

w Rio Gr. (m.) — u p. J. Waśniewskiego

w Guarapuawie — u Ks. Proboszcza

w Palmeirze — u p. Gracika

w Rebouças — u p. A. Skowrońskiego

w M. Pimentel — u p. S. Blaskowskiego

w Tres Barras — u p. Józefa Treli

w Rio Peixe — u p. Michała Szalęgi

w Floresta — u p. Stanisła Małyza

w Amola Faca — u p. Fr. Mierzwy

w Paiol Grande — u p. A. Cichockiego

w Campo Largo — u p. Świdzowskiego

w Rio Azul — u pp. Hessłów i u Ks. Proboszcza.

Książeczka do Nabożeństwa.

Ks. Stanisława Trzebiatowskiego III wydanie

Stronic 400, format 7 x 10 cm.

cena 5\$000 z przesyłką.

Dla większej ilości rabat.

Dwa piękne domy i ziemia.

Sprzedaje się b. tanio dwa prawie nowe domy mieszkalne z ziemią 28 m. szer. i 100 m. długo, obsadzoną drzewami owocowymi. Olbrzymi garaż, szopa i t. d. na Villa Guahyra. Informacje: ul. Vis. de Guarapuawa 2051

Mały szakier.

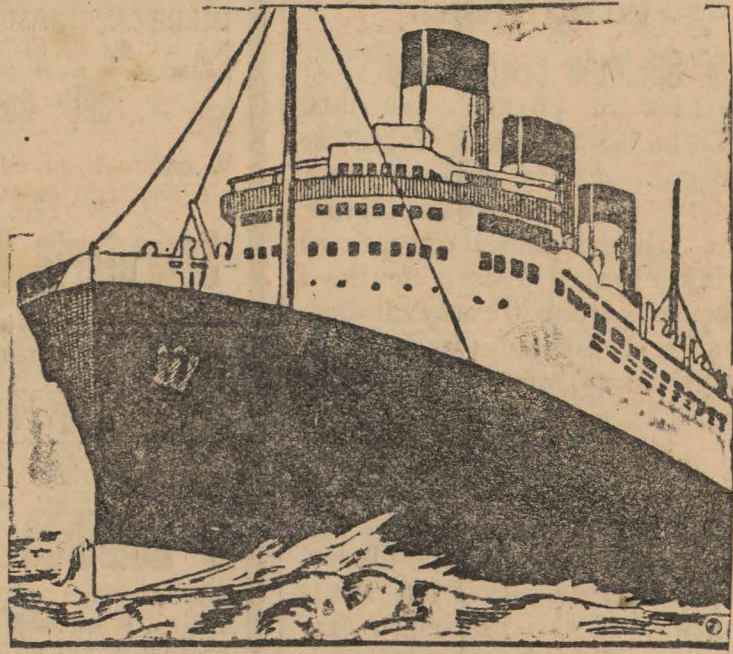
Wynajmę lub kupię mały szakier. Interes bezpośredni. Informacje: ul. D. Julia da Costa 173.

25

Polsko-francuskie linje okrętowe CHARGEURS REUNIS I SUD ATLANTIQUE

Wszyscy Polacy powinni jeździć tylko naszymi okrętami, które są najlepsze pod każdym względem.

Informacji bezpłatnych w języku polskim i portugalskim udziela jedyny przedstawiciel na Parana

THEOPHILO G. VIDAL
Praça Carlos Gomes 315 - 321 - CURITYBA -

FABRYKA CUKIERKÓW

Aurora

JÓZEFA KULI

Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmelki owijane w papier «balas» we wszystkich odmianach. Ul. Martim Affonso, N° 555
Kurytyba-Paraná-Brasil.
Telefon Nr. 12 - 70.

Kto sobie życzy nabyć artykuł dobry, pierwszego gatunku i tanio, niechaj się uda do

CASA UNIVERSAL

POGORZELSKI & SKOWRON
THEREZINA

Agenci „Gazety Polskiej“.

Magnezja płynna
MURRAY
niezawodna na choroby żołądka

DR. DANTE ROMANÓ
Z praktyką w szpitalach berlińskich
Eks-internista Szpitala Ewangelickiego i Santa Casa de Misericordia w Rio de Janeiro.

Profesor sekcji operacyjnej na Wydziale Medycyny.
Leczy syfilis, choroby dróg moczowych, i kobiece. Promienie ultra-fioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgię pochwy rozrodznej, jajników, przewodów, pęcherza, nerek, żołądka, płuca, gruczołów, wątroby i t. d.

KONSULTORJUM: Praça Tiradentes n. 554 (na górze apteki Minerva).
REZYDENCJA: Praça Senador Corrêa, 4.

Uterogenol
Doskonałe lekarstwo na dolegliwości wosci macicy i brak mensesruacji.

ELIXIR DE NOGUEIRA
Jest używany skutecznie w następujących chorobach:

skrofule, bubony, zapalenie macicy, wycieki z uszów, wywiora, fistula raka syfilitycznego, pryszczki, białe upławy, wrzody i narośle, świerzby, reumatyzm, plamy na skórze, niedomagania wątroby, bóle w piersiach, narośle na kościach, pulsowanie tętnic i wogóle wszystkie choroby pochodzące ze krwi. Wielce skuteczny środek oczyszczający krew.

„A VENCEDORA“

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach, owijanych w papierki.

Cukierki malinowe, kokosowe, miętowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gunowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Upraszam się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej fabryki „A VENCEDORA“.

Żądać w każdym sklepie polskim!
Franciszek Lechowski
Curityba—Rua Cabral—Nr. 450—451.

WIELKI SKLEP POLSKI MARCINA SZYNDY I SKI.

PLAC TIRADENTES, Nr. 19.
Ma zawsze na składzie mąkę pszenną, żytnią i kukurydzianą; cukier, ryż, sól śnieżną, siewki suszone, rodzynki i konserwy owocowe wszelkiego rodzaju. Ma również najlepszą kawę mieloną z własnej fabryki. Posiada trunki krajowe i zagraniczne w najlepszych gatunkach. Kupuje produkty rolne jako to: kukurydzę, fasolę, ziemniaki, masło, jaja, drzewo i t. p.
SPRZEDAŻ NA KOLONJE HURTOWA I DETALICZNA.
CENY PRZYSTĘPNE. Posiada filje w Thomas Coelho i Araukarji.

Bank Francusko - Włoski

DLA AMERYKI POŁUDNIOWEJ

KAPITAŁ ZREALIZOWANY Frs. 100.000.000.00
KAPITAŁ REZERWOWY Frs. 137.000.000.00

Centrala: PARYŻ

Oddziały w Ameryce Południowej: Buenos Ayres, Rosario de Santa Fé, Valparaiso, Curityba, São Paulo, Santos, Rio de Janeiro, Porto Alegre, Rio Grande, Pernambuco, Araraquara, Barretos, Botucatu, Caxias, Espirito Santo de Pinhal, Jahú, Mococa, Ourinhos, Paranaguá, Ponta Grossa, Ribeirão Preto, São Carlos, São José do Rio Pardo, São Manoel.

Oddział w Kurytybie: **ULICA 15 I NOVEMBRO, róg ul. 1° de Março**

Bank Erancusko-Włoski posiada w Polsce następujących korespondentów:

Bank Handlowy w Warszawie, Warszawa, i **Bank Francusko-Polski**, Warszawa.

którzy, dzięki wielkiej ilości filij własnych i agentów rozgałęzionych po całym kraju, umożliwiają przesyłki pieniężne do najdalej położonych miejscowości w Polsce, w złotych polskich i w innych walutach.

Oddział Banku Francusko-Włoskiego w Kurytybie posiada zawsze kurs złotego polskiego. Wystawia czeki i przakazy pieniężne w złotych polskich, t. j. załatwia zlecenia swych polskich klientów na najdogodniejszych warunkach.

„A PROPAGANDISTA“ 3659

Aniliny i farby niemieckie „BAYER“

Do farbowania zwłaszcza wyblakłych rzeczy, w paczkach, z osobnymi wskazówkami i w puszkach po 1 kg., we wszelkich kolorach—do ubrań, kapeluszy, skór, wytworów roślinnych i napojów.

Esencje i oleje do fabrykacji Limonad, Likierów, i Lekarstw. Perfumy krajowe i zagraniczne w wielkim wyborze. Mydła, szczoteczki, kremy do zębów, w najlepszych gatunkach.

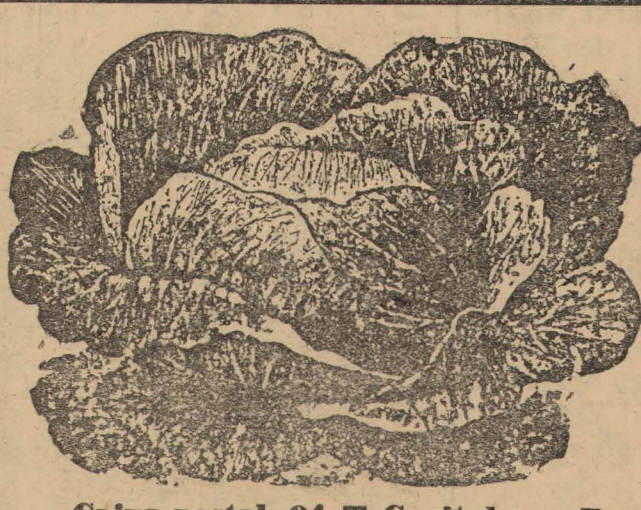
Lá no Luhm CURITYBA RUA RIACHUELO, 161

Największa fortuna na świecie

Jaką wszyscy ojcowie bez wyjątku powinni przekazywać swym synom, zawiera się w trzech następujących artykułach:

Ar. 1: Umiejętność czytania, pisania i rachowania. Ar. 2: Ukochanie Prawdy całą duszą, a ojczyznę aż do śmierci. Ar. 3: Poznawanie nadzwyczajnych zalet **POMADY MINANCORA**. Nigdy nie istniała równie skuteczna do leczenia ran (nawet u zwierząt), eczemy, liszajów, zakażeń, odmrożeń etc. Apteka Crnz w Avaré, Stan S. Paulo, wyleczyła ranę, której nawet z pomocą środka 914 nie można było wyleczyć. Mamy dowody setek podobnych wyleczeń. Doskonały podkład pod proszek ryżowy. Sterylizuje naskórek i wybiela go, chroni od plegów, pryszczów etc. § jedyny: Kiedy wszyscy ją poznają, stanie się ona lekarstwem o światowej sławie.

Sprzedaż we wszystkich lepszych aptekach w Brazylii. Drogerja Hess w Rio de Janeiro, rua 7 de Setembro 61, posiada wszystkie produkty markt „Minancora“.

A. H. Asahi & C^{ia}.

Zakład kwiatarski i SŁAD Nasion

Kwiaty i rośliny ogrodowe wszelkiego rodzaju. Sadzonki warzyw ogrodowych.

Zawiadamy Szan. Publiczność, że nabyliśmy sklep po ś. p. W. Zagotowiczu i zapewniamy, że w ten sam sposób jak dawniej będzie obsługiwana nasza klientela.

Travessa Oliveira Bello 33

Caixa postal, 94 Curityba - Paraná - Brasil.

BRONCHITINA
„CHAVES“
JEST PRAWDZIWYM SPECYFIKIEM NA KASZEL.

Hotel Polski (HOTEL MARTINS)

Marcina Jarugi

Curityba **ULICA RIACHUELO 114** Paraná
Vis à vis Pałacu Muncypalnego róg placu Dr. Generoso Marques
Telefon, 989 - Caixa postal, 463 - Adres telegraficzny „HOTEMAR“.
Urządzenie pierwszorzędne w modnym żelazo-betonowym pałacyku, z wszelkimi wygodami i higieną.
KUCHNIA PIERWSZORZĘDNA. CENY PRZYSTĘPNE. SALON NA PRÓBY I WZORY.
9—Cr.

Casa de Saude SÃO FRANCISCO

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
— CURITYBA, ULICA SÃO FRANCISCO, 25 —
DR. JORGE MEYER FILHO

Na sposób nowoczesny urządzona klinika. Wzorowa czystość i higiena. Up rzejmą obsługa. — Ceny przystępne. Nowoczesny aparat Roentgena.—Diatermia.—Sztuczne ultra-fioletowe promienie słoneczne. — Zystoskopia i t. d.
Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, stosowanie sztucznego pneumothorax w cierpieniach płuca.
Godziny przyjęć: Od 10 do 11,30 i od 4 do 6 wiecz.

BALSAM Santa Helena
Do nabycia we wszystkich aptekach.

Fabryka Obuwia ATAB

Miguel S. Atab

TRAVESSA OLIVEIRA BELLO, No. 17.
Curityba - Paraná

Posiada zawsze na składzie ogromny wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego po cenach bezkonkurencyjnych. Przyjdźcie i przekonajcie się!
49—Cr.

Palenie i mienienie

TODESCHINI & IRMÃOS

Av 7 de Setembro, 243 i 245
CURITYBA.

CENY OGŁOSZENI:

Za jeden centymetr na stronach 8 i 9 1\$000
 Na 5, 6, 7, stronie za centymetr jednolamowy 2\$000
 Na drugiej stronie 3\$000
 Na 10 stronie 4\$000
 Na pierwszej stronie 5\$000
 Cała 3-cia i 10-ta strona za jeden raz 300\$000

Należności za ogłoszenia opłaca się z góry.

GAZETA POLSKA

W BRAZYLII

CENY OGŁOSZENI.

Drobne ogłoszenia 100 rejsów za wyraz. Matrymonjalne 200 rejsów za każdy wyraz. Dla poszukujących pracy — bezpłatnie. Zniżka dla ogłaszających więcej niż jeden raz: od 2-5 razy 10 proc.; od 6-15 razy 15 proc.; od 16-25 razy 20 proc.; od 26-40 razy 25 proc.; od 41-52 razy 30 procent. Ogłoszenia Towarzystw polskich i nekrologi 50 procent zniżki za każdy raz. Należności za ogłoszenia opłaca się z góry.

TELEGRAMY

Niemcy.

Mozolne Tworzenie Gabinetu

Tworzenie Gabinetu Ministerjalnego spotkały się w Niemczech z niesłychanymi trudnościami. Gdy rokowania Hitlerowi nie powiodły się, który żądał zupełnego pełnomocnictwa, prezydent Rzeszy von Hindenburg wydał komunikat do narodu w którym wypowiada się, że ani złożona przysięga, ani sumienie nie pozwalają mu oddać władzę w ręce przewoźcy jednej partii, która wykazała kilkakrotnie, niebywałą nieustępliwość. Oddanie władzy w takie ręce musiałoby zaostriżyć i tak zaognione stosunki w Niemczech.

Następnie prezydent Rzeszy wezwał ks. Pralata Kaasa, któremu chciał powierzyć stworzenie gabinetu ministerjalnego. Rokowania ks. Kaasa z przewodcami stronnictw nie dały rezultatów pozytywnych.

Tak więc zdawało się że utworzenie gabinetu parlamentarnego nie jest do urzeczywistnienia, gdyż Hitler odgraża się, że będzie zwalczył i każdy Rząd, który nie jemu zostanie powierzony.

Oświadczył on, również, że ma wrażenie, że wezwano go do Berlina celem ratowania gabinetu von Papena, lecz jemu chodziło więcej o ratowanie Niemiec! Jakby awanturniczą polityką, można było uratować jakiegokolwiek państwo!

Gdy wszelka nadzieja na stworzenie gabinetu rozwiała się, wtedy powierzono ministrowi Reichswehry generałowi von Schleicherowi, stworzenie czegoś coby nieco przypominało gabinet ministerjalny parlamentarny.

Mianowicie Rząd spodziewa się że zawartem będzie coś w rodzaju zawieszenia broni, coby pozwoliło na załatwienie spraw najważniejszych, nie ruszając zu-

pełnie zamierzonych reform. Gdyby von Schleicher zawiódł, to powierzonyby utworzenie gabinetu von Papenowi, który rządziłby, nawet wbrew parlamentowi. W każdym razie Schleicher rozwinął nadzwyczajną energiczną działalność lecz panuje septycyzm, czy gabinet von Schleicher, może utrzymać się długo, gdyż polowa tek ma być obsadzona ministrami von Papena.

Bezczelna Manifestacja „pokoju” usposobionych Niemców.

Gdy w Berlinie ludzie łamią sobie głowę w jaki sposób skłonić coś w rodzaju gabinetu, gdy „pokoju” usposobieni Niemcy żądają równouprawnienia, na polu zbrojeń w Genewie, w mieście Kolonii urządzono manifestację przeciw Polsce, żądającą nie więcej, jak zwrotu «zrabowanych» przez Polskę prowincji, jak Pomorze i Poznańskie, które zostały przez pruskich «polityków kossarowych» i ich władcę wydarte w sposób podstępny Polsce. Policja zamiast rozpędzać, podpalała czy światła utrzymywała porządek, a różne figury rządowe przemawiały w czasie beczelnej manifestacji. Wiadomo że polacy nie oddadzą dobrowolnie ani skrawka ziemi nikomu. Takie manifestacje, są dowodem choroby moralnej i prowadzą prostą drogą do straszliwej wojny.

Belgia

Wybory do Parlamentu

Wybory do Parlamentu dały następujące wyniki. Stronnictwo Katolickie 80 mandatów (zyskało 4 mandaty), Stronnictwo Liberalne 23 mandaty (straciło 5); Socjaliści 73 (zyskali 3); flamengowie narodowcy 8 (stracili 4); Komuniści 3 (zyskali 2).

Odmówienie zapłaty

Dzienniki donoszą że Rząd jest

zdecydowany, odmówić zapłaty raty długów wojennych, Stanom Zjednoczonym a przypadającej na dzień 15-go b. m.

Austria.

Postępowy sposób samobójstwa

Gdy samolot osobowy wzniósł się w Wiedniu w górę, pewien pasażer, wyskoczył zeń, rozbijając się zupełnie przy upadku.

Hiszpanja.

Wywłaszczenia

Według obliczeń urzędowych wywłaszczono w Hiszpanji majątków wartości jednego miljarde pesetów. Książę Medyny stracił w ten sposób majątków, wartości 40 milionów pesetów.

Wielki błąd

Znany przeciwnik monarchji, profesor Uniwersytetu Unamuno, który dla swych przekonań, był w swoim czasie przesładowany przez dyktatora Prima de Rivera. Na zgromadzeniu politycznym, oświadczył że wygnanie Jezuitów i konfiskata ich majątków, była bardzo wielkim błędem popełnionym przez nowy ustrój. Również krytykował on, wydalenie urzędników ze stanowisk, a zastąpienie ich nowymi ludźmi, którzy niefachowi, muszą dopiero wprawiać się, kosztem państwa. W końcu nazwał Hiszpanję, republiką urzędników. Mowa profesora Unamuno zyskała zupełne uznanie słuchaczy.

Irlandja.

Poszukiwanie kata

W Dublinie sąd skazał pewnego złoczyńcę na karę śmierci. Rząd jest jednak w straszliwym kłopotcie, gdyż nikt nie chce zgłosić się na urząd katowski. Dotychczas, w razie wypadku pozyczano sobie kata z Anglii. Obecnie wobec naprężenia irlandzko angielskiego, Rząd Irlandzki nie chce uciec się do tej ostateczności.

Kolumbia.

Spalenie Czarownicy

O niskim poziomie oświaty w Kolumbji świadczy fakt, że w Bogotą zostały spalone dwi kobiety, jako czarownice. Mianowicie tłum wpadł i przyprawił o tak okrutną śmierć matkę i córkę, oskarżone o czary. Policja uwięziła dwadzieścia osób oskarżonych o to straszliwe morderstwo.

Włochy.

Pożar

W Neapolu spaliła się olbrzymia piekarnia. Policja, Straż ogniowa, wojsko i milicja faszystowska usiłowały stłumić pożar. Szkody wynoszą około dwa miliony lirów. Zdaje się że powodem pożaru, było zbrodnicze podpalenie.

Ułaskawienie

Na prośbę Mussoliniego, król włoski ułaskawił niejakiego Zamboniego, skazanego 30 lat więzienia. Zamboni był skazany, z powodu usiłowanego zamachu na Mussoliniego.

Rosja.

Pożar Teatru

W Moskwie spalił się tak zwany «Czerwony Teatr». Wielu z widzów zginęło nie jest jeszcze rzeczą wiadomą. Zpod gruzów wydobyto zaledwie trzy trupy.

Rio de Janeiro.

Zwalczanie żółtej febr.

Rząd Związkowy otworzył kredyty na zwalczanie żółtej febr, w wysokości 12.000 kontów.

Utworzenie stopnia generalskiego w policji mineńskiej.

W sile zbrojnej stanowej Minas Geraes ma być stworzony stopień generalski. Pułkownicy Gabriel Marques, Edmundo Lery Santos i Antonio Fonseca mają być mianowani generałami.

Przewzięcie komendy marynarskiej wojennej.

Dnia 2 grudnia nowy komendant naczelny marynarki wojennej, admirał Americo dos Reis, przejął komendę nad całą marynarką wojenną Brazylii. Ceremonja miała się odbyć na pokładzie krążownika wojennego «S. Paulo».

Przechwycenie groźnego bandyty.

W borze bahiańskim, na fazendzie Jacá, koło Guasarú, policja przychwyciła słynnego opryszka znanego pod mianem Ventania, członka b. ndy groźnego watazki Lampeona.

Ś. P. TADEUSZ OLEIKIEWICZ

Miernik-Geometra zmarł dnia 3-go grudnia 1932 r. w Kurytybie.

Cześć Jego Pamięci. Wszystkim tym, którzy wzięli udział w pogrzebie w dn. 4-XII składamy tą drogą podziękowanie.

Związek b. Pows. i Wojskowych R. P. Koło Kurytybskie.

IMPREZA KINEMATOGRAFICZNA — A. MATTOS AZEREDO.

„Teatr Avenida”

W czwartek przedstawienie dla eleganckiego świata

Secretaria Particular

z udziałem wybitnej artystki Marie Glori.

„Teatr Palacio”

We czwartek:

O Batalhão da Morte

Wzruszający epizod z Wielkiej Wojny. Wstrząsająca opowieść z czasów walki w Alpach, superprodukcja wytwórni Nero-Film.

W niedzielę w Teatrach:

AVENIDA I PALACIO

O Expresso de Shanghai

Artyści: Marlene Dietrich, Clive Brook, Warner Oland. Wspaniały film wytwórni Paramount.

3-ci Sejmik Junaka

odbędzie się w Marechal Mallet w dniach 21 — 22 i 23 stycznia 1933 r. w czasie trwania Kursu Junaka. — Wszyscy na Sejmik — tego od Was wymaga solidarność Junaka. Naczelna Rada Junacka.

UWAGA!

Związek Amatorów Sceny zaprasza członków i sympatyków Stowarzyszenia na Walne Roczne Zebranie, które odbędzie się dn. 11 grudnia b. r. o godz. 2 po południu.

Za Zarząd
 Sekretarz — Halina Stecichowicz.

Ziemia na sprzedaż

Sprzedza się 88 akrów ziemi pod uprawę i hodowlę zwierząt domowych, w pobliżu Marechal Mallet od 600 m. do 3 kilometrów odległa od tej Villi. Sprzedza się również całą trzodę. Informacje: Horacio Estevão. M. Mallet. 2

Prawda zawsze triumfuje.

Jak widzimy z świadectwa obywatela Antonio Pereira Liberal, wyleczył zaledwie jedną haszczyką „Peitoral de Angico”, dwie osoby swojej rodziny.

Niżej podpisany oświadcza, w celu dania świadectwa prawdziwe, że po użyciu jednej zaletwie haszczyki „Peitoral de Angico Petolense”, zostały wyleczone z zaskarżonego uporczywego a bolesnego kaszlu jego żona i dwuletnia cóteczka. A jako to jest szczerą prawdą podpisuję niniejsze świadectwo.

Pelotas — Antonio Pereira Liberal.

DRUGIE POTWIERDZAJĄCE ŚWIADECTWO

Zaświadczam, że przez użycie „Peitoral de Angico Petolense” odołem wyleczyłem kompletnie zaskarżony brachit, dręczący mnie przez dłuższy przedług czas, mimo że zażywałem przeróżne środki lecznicze, dia dobra więc cierpiących, podpisuję to zaświadczenie, upowiadając równocześnie ogłoszenie tegoż.

Pelotas — Florencio Moglia.

Potwierdzam powyższe świadectwo. Dr. E. L. Ferreira de Araujo (Firma legalizowana) Pozwolenie N. 511 z 26 Marca 1906.

Skład Główny: Drogeria Sequerra Pelotas Rio Grande do Sul Na sprzedaż wszędzie.

Święty Mikołaj

przyjdzie z chórem w Wigilję Bożego Narodzenia, do każdego domu. Koledy w głosy — męskie. Specjalna umowa w Redakcji.

Jedwabie bezpośrednio z Fabryki do Odbiorcy

Najwięksi i najstarsi fabrykanci JEDWABIU w Brazylii

„Casa dos Tres Irmãos”

SKŁAD W KURYTYBIE:
 PRAÇA TIRADENTES, 463

Otrzymał ostatnie nowości modnych jedwabi po cenach fabrycznych.

Zanim zrobisz swe zakupy, odwiedź nasz skład przy placu Tiradentes Nr. 463

FABRICA Rua da Mooca, 474 São Paulo

MATRIZ Rua Direita, 39 C. São Paulo

SUCCURSAL Rua do Ouvidor, 160 Rio

Filje i Składy po wszystkich większych miastach Brazylii.

80-50-53

Odnalezina na łożu śmierci. Każdy Polak powinien czytać tę tak bardzo piękną i wzruszającą historię w „Kalendarzu Gazety Polskiej” na rok 1933